

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
24.09.2021 р. (протокол № 3)

Ректор

В.П. Мельник

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
за іншою спеціальністю (зі скороченим терміном навчання)

Спеціальність – 081 «Право»

Освітня програма – «Право»

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради юридичного факультету (протокол № 16 від «1» березня 2021 р.)

Голова Вченої ради _____ проф. В. М. Бурдін

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Тема 1. Природне право: загальна характеристика

1. Основоположні права людини як фундамент сучасного «природного» права: поняття, ознаки.
2. Класифікація основоположних прав людини.
3. Міжнародні стандарти та гарантії основоположних прав людини.
4. Межі здійснення основоположних прав людини.
5. Основоположні обов'язки людини: поняття, види.
6. Верховенство права як домінування основоположних прав людини в суспільному житті.
7. Сучасні тенденції розвитку основоположних прав та обов'язків людини.

Тема 2. Держава: загальнотеоретична характеристика

1. Встановлювані державою обов'язкові правила поведінки як фундамент позитивістського (нормативістського) праворозуміння.
2. Держава: загальне поняття, ознаки, сутність.
3. Основні концепції виникнення держави на різних етапах розвитку людства.
4. Історична типологія та інші класифікації держав.
5. Загальні функції держав: поняття, види. Правові форми здійснення функцій держави.
6. Взаємодія держави з іншими суб'єктами політичної системи суспільства.

Тема 3. Демократична, соціальна, правова, держава в громадянському суспільстві: сучасні концепції

1. Громадянське суспільство: поняття, ознаки.
2. Демократична держава: поняття, ознаки, принципи.
3. Соціальна держава: поняття, ознаки, принципи.
4. Правова держава: поняття, ознаки, принципи.
5. Функції сучасної демократичної держави соціально-правової орієнтації.

Тема 4. Форма держави

1. Форма держави: поняття, її елементи, зв'язок із історичним типом держави.
2. Державне правління: поняття, ознаки, особливості її сучасних різновидів.
3. Державний устрій: поняття, ознаки, сучасні різновиди.
4. Державний режим: поняття, ознаки, сучасні різновиди.

Тема 5. Механізм і апарат держави

1. Механізм держави та апарат держави: поняття, ознаки, склад.
2. Апарат сучасної демократичної держави соціально-правової орієнтації: принципи організації та діяльності.
3. Органи держави: поняття, ознаки, класифікація.
4. Державні службовці: поняття, види.

Тема 6. Об'єктивне право

1. Об'єктивне право: поняття, ознаки, сутність.
2. Основні концепції виникнення об'єктивного права.
3. Загальні функції права: поняття, класифікація.
4. Принципи права: поняття, ознаки, види. Їх різновиди у сучасній демократичній державі соціально-правової орієнтації.
5. Національне право та міжнародне право: співвідношення та взаємодія.

Тема 7. Система права

1. Система права: поняття, ознаки, структура.

2. Галузі права: поняття, види. Предмет і метод правового регулювання як критерії їх утворення та розмежування.
3. Право приватне та право публічне.
4. Інститут права: поняття, види.
5. Норма права: поняття, ознаки, структура.
6. Нормативно-правовий припис: поняття, структура, його співвідношення та взаємодія із нормою права.
7. Класифікація норм права і нормативно-правових приписів.

Тема 8. Правотворчість. Форми (джерела) права, їх система.

1. Правотворчість (нормотворчість): поняття, ознаки, види, стадії.
2. Принципи правотворчості у демократичній державі соціально-правової орієнтації: поняття, види.
3. Правотворча техніка: поняття, склад (елементи). Юридична мова.
4. Форми (джерела) права: поняття, ознаки, різновиди.
5. Нормативно-правовий акт: поняття, ознаки.
6. Нормативно-правовий договір: поняття, ознаки, різновиди.
7. Правовий прецедент: поняття, ознаки, різновиди.
8. Співвідношення норми права та нормативно-правового припису зі статтею та її фрагментами (частиною, пунктом, параграфом) нормативно-правового акту та інших форм (джерел) права.
9. Правовий звичай, правова доктрина, релігійні джерела як форми (джерела) права.
10. Система джерел права: поняття, ознаки, елементи.

Тема 9. Система нормативно-правових актів.

1. Система нормативно-правових актів: поняття, ознаки, елементи, особливості в Україні.
2. Система законодавства: поняття, структура. Особливості системи законодавства в Україні.
3. Закон: поняття, ознаки, види. Особливості законів в Україні.
4. Підзаконні нормативно-правові акти: поняття, ознаки, види в Україні.
5. Співвідношення та взаємодія системи права, системи джерел права, системи нормативно-правових актів та системи законодавства в Україні.
6. Систематизація нормативно-правових актів: поняття, форми, способи.

Тема 10. Чинність (дія) нормативно-правових актів.

1. Чинність (дія) нормативно-правових актів: поняття та основні параметри.
2. Порядок (правила) встановлення та визначення моментів набрання, призупинення та втрати чинності різними видами нормативно-правових актів в Україні.
3. Напрями дії в часі нормативно-правових актів: поняття, різновиди. Його законодавча регламентація в Україні.
4. Чинність (дія) нормативно-правових актів у просторі. Її законодавча регламентація в Україні.
5. Чинність (дія) нормативно-правових актів за колом осіб (суб'єктів). Її законодавча регламентація в Україні.

Тема 11. Правовий статус особи.

1. Правовий статус особи: поняття, ознаки,
2. Суб'єктивне юридичне право та юридичний обов'язок: поняття, ознаки.
3. Сучасні тенденції розвитку правового статусу особи.
4. Проблеми реалізації правового статусу особи в Україні.

Тема 12. Правовідносини

1. Правовідносини: поняття, ознаки, склад (структура).
2. Класифікація правовідносин.
3. Суб'єкти правовідносин: поняття, види, їх правоздатність, дієздатність, деліктоздатність.
4. Об'єкти правовідносин: поняття, види.

5. Юридичний зміст правовідносин. Різновиди суб'єктивного юридичного права та юридичного обов'язку.
6. Юридичні факти: поняття, ознаки, класифікація, значення.
7. Строки у правовідносинах.
8. Юридична презумпція, юридична фікція, юридична преюдиція, юридична аксіома: поняття, види, значення.

Тема 13. Реалізація та застосування норм права (нормативно-правових приписів).

1. Правомірна поведінка: поняття, критерії, види, соціальне значення.
2. Реалізація норм (приписів) права: поняття, ознаки, форми.
3. Застосування норм (приписів) права: поняття, ознаки, передумови (підстави).
4. Стадії застосування норм (приписів) права.
5. Основні вимоги правильного застосування норм (приписів) права.
6. Правозастосувальні акти: поняття, ознаки, види, структура.
7. Прогалини (вакуум) в об'єктивному праві та засоби їх подолання у правозастосувальній діяльності.
8. Колізія (конкуренція) між нормами (приписами) права: поняття, види та засоби їх подолання у правозастосувальній діяльності.

Тема 14. Тлумачення правових приписів.

1. Тлумачення правових приписів: поняття, причини, мета.
2. Тлумачення-з'ясування правових приписів: поняття, види.
3. Способи тлумачення-з'ясування правових приписів.
4. Тлумачення-роз'яснення правових приписів: поняття, види.
5. Інтерпретаційно-правові акти: поняття, ознаки, види.

Тема 15. Юридична відповідальність за правопорушення.

1. Неправомірна (протиправна) поведінка та правопорушення: їх поняття, ознаки, соціальне значення, склад.
2. Види правопорушень. Основні причини їх вчинення.
3. Зловживання правом: поняття, значення, причини.
4. Юридична відповідальність: поняття, ознаки, види. Підстави настання та застосування юридичної відповідальності.
5. Цілі та функції юридичної відповідальності. Принципи її законодавчого встановлення та принципи застосування.
6. Обставини, що виключають юридичну відповідальність, та обставини, які звільняють правопорушника від юридичної відповідальності.

Тема 16. Правова свідомість та правова культура.

1. Правова свідомість: поняття, структура, різновиди, функції.
2. Деформація правосвідомості: поняття, форми.
3. Право та правосвідомість: співвідношення і взаємодія.
4. Правова культура особи: поняття, різновиди. Правове виховання: поняття, форми, засоби.

Тема 17. Правове регулювання та суспільство: загальна характеристика

1. Правове регулювання: поняття, види, стадії.
2. Механізм правового регулювання: поняття, елементи.
3. Юридична практика: поняття, види.
4. Ефективність правового регулювання: поняття, складові показники, передумови.
5. Право та держава: співвідношення та взаємодія.
6. Право та економіка: співвідношення та взаємодія.
7. Право і політика: співвідношення та взаємодія.
8. Право, мораль, релігія та інші соціальні регулятори: співвідношення та взаємодія.

Тема 18. Сучасні правові системи.

1. Правова системи суспільства: поняття, ознаки, основні елементи
2. Структура правової системи суспільства: її інституційна, функційна та нормативна частини.
3. Типологізація (класифікація) сучасних правових систем.
4. Романо-германський тип правової системи.
5. Англо-американський тип правової системи.
6. Сучасна правова система України: її типологічна належність, сучасний стан та перспективи розвитку.
7. Міждержавний тип правової системи. Правова система Європейського Союзу. Правова система Ради Європи.

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1.

Конституційне право України: поняття, система, принципи

Конституційне право - правова категорія. Об'єктивна та суб'єктивна сутність конституційного права. Вплив романо-германської та англо-саксонської правових традицій на сучасний розвиток конституційного права в Україні. Романо-германський підхід до вчення про конституційно-правову норму як алгоритму конституційності. «Право розуму» та «право університетів». Конституційно-правові норми: ієрархічна системність та структуризація; юридична сила та соціальна значимість; специфічний механізм конкретизації та тлумачення. Правова доктрина «верховенства права» та її «англосаксонське коріння». Сучасні тенденції розвитку державно-правових інститутів в Україні.

Системний вплив пост-радянського права на формування національної системи конституційного права: Закон України від 12.09.1991 № 1543-ХІІ «Про правонаступництво України», Постанова Верховної Ради України від 12.09.1991 № 1545-ХІІ «Про порядок тимчасової дії на території України окремих актів законодавства Союзу РСР».

Об'єктивна необхідність відродження конституційно-правових національних традицій: демократії, багатопартійності, приватної власності, місцевого самоврядування, тощо. Зміст поняття «правова політика» («політика права»).

Конституційні засади європейської інтеграції України. Копенгагенські критерії (*рішення засідання Європейської Ради у Копенгагені 21-22.06.1993.*). Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами) (*Люксембург, 14.06.1994.*); Закон України від 10.11.1994 № 237/94-ВР «Про ратифікацію Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами». Висновок № 190 (1995) Парламентської Асамблеї Ради Європи щодо заявки України на вступ до Ради Європи (*Страсбург, 26.09.1995.*). Закон України № 228-IV від 21.11.2002 «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу». Закон України від 18.03.2004 № 1629-IV «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу». Європейська Комісія «За демократію через право». Закон України від 16.09.2014 № 1678-VII «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони».

Поняття і предмет «Конституційного права України» як галузі національного права та юридичної науки. Конституційне право як навчальна дисципліна.

Конституційне право України – основна галузь права, норми якої закріплюють основи правового статусу людини і громадянина України, її державно-територіальний устрій, встановлюють систему, основні принципи організації і діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, форми безпосередньої демократії.

Системно-структурна характеристика галузі національного права «Конституційне право України». Інститути конституційного права. Норми конституційного права (*поняття, форми виразу, юридичні властивості*). Суб'єкти конституційно-правових відносин.

Місце та роль конституційного права України в національній правовій системі. Політико-правова природа та генеза термінів «конституційне право» та «державне право». Сучасне розуміння змісту поняття «конституційне право». Зміст конституційного права – як «політичного права». Конституційне право – як сфера (частина) публічного права.

Конституційно-правові відносини. Предмет конституційно-правового регулювання: *суспільні відносини, що формують* основи правового статусу особи в Україні; *суспільні відносини, що визначають* державно-територіальний устрій України, тобто просторову сферу її владарювання, форму держави, її структуру, взаємовідносини держави з її складовими, їх правове становище, адміністративно-територіальний поділ; *суспільні відносини, що виникають* у процесі організації і здійснення державної влади й місцевого самоврядування.

Конституційне право – право політичне. Політична єдність – безпосередній предмет та завдання конституційного права. Конституція – правова основа формування політичної єдності народу. Політика – першооснова права. Право – продукт і інструмент політики. Взаємний розвиток і вплив «політики» та «конституції». Конституційні норми – результат компромісу політичних сил і соціальних верств, які стоять за ними. Конституційне право як галузева правова (юридична) наука та навчальна дисципліна. Предмет науки конституційного права. Джерела науки конституційного права. Основні завдання науки конституційного права. Прикладне значення наукових рекомендацій та висновків. Функції науки конституційного права.

Методологія науки конституційного права. Плюралізм ідей і світоглядна основа, співвідношення юридичних, соціологічних та політологічних засад в конституційному праві. Конкретні методи дослідження: порівняльно-правовий, історико-правовий, соціологічний, політико-правовий, формально-юридичний та інші.

Предмет навчальної дисципліни конституційного права. Система навчальної дисципліни конституційного права України.

Тема 2.

Джерела конституційного права України

Поняття та зміст джерел конституційного права України. Природне право (*лат. lex naturalis*) та позитивне право (*лат. ius positivism*). Співвідношення понять «джерело права» та «форма права». Загальні принципи права як джерело конституційного права.

Система джерел конституційного права України: загальна характеристика. Юридична сила джерел конституційного права України. Відмінність між системою джерел конституційного права як галузі та науки. Конституція - як основне джерело конституційного права. Сутність та значення Декларації про державний суверенітет України (*16.07.1990*) та Акту про проголошення незалежності України (*24.08.1991*) як джерел конституційного права України. Конституційний договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України (*08.06.1995*).

Закони як джерела конституційного права України. Поняття та зміст конституційного закону. Класифікація конституційних законів.

Міжнародно-правові акти як джерела конституційного права України. Набрання чинності міжнародними договорами. Закон України № 1906-IV від 29.06.2004 «Про міжнародні договори України».

Конституційно-правова характеристика інших джерел конституційного права України: акти, прийняті на референдумах; політико-правові документи; акти Конституційного Суду України (*далі: КСУ*); акти Європейського суду з прав людини; підзаконні нормативно-правові акти. Закон України № 3477-IV від 23.02.2006 «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». Рішення КСУ у справі про тлумачення терміну «законодавство» (*09.07.1998 № 12-рп/98*)

Норми в конституційному праві. Критерії класифікації норм конституційного права (*предмет правового регулювання; метод правового регулювання; призначення у механізмі правового регулювання; юридична сила; ступінь конкретизації правового припису; характер диспозиції; суб'єкти нормотворення; джерела; дія за колом суб'єктів; територія дії; час дії; гарантованість тощо*).

Тема 3.

Політико-правова природа конституції. Конституція України: юридичні властивості та структура

Поняття та сутність конституції. Конституція держави як продукт європейської правової та політичної культури. Виникнення та основні теорії конституцій.

Поняття, сутність та основні властивості Конституції України. Суб'єкт прийняття конституції. Класифікація конституцій. Форма та структура конституції. Функції конституції (*установча, політична, правова, ідеологічна, культурологічна, консолідуюча, стабілізуюча, тощо*). Основний Закон суспільства. Основним Закон держави. Об'єкт конституційного регулювання. Предмет та межі конституційного регулювання.

Юридичні властивості Конституції України. Конституція як акт установчої влади народу. Конституція як Основний Закон держави. Конституція як Основний Закон суспільства. Верховенство Конституції України. «Пряма дія» норм Конституції України. Стабільність конституції. Механізм забезпечення стабільності конституції. Підготовка та прийняття Конституції України (28.06.1996 р.). Закон України від 28.06.1996 № 254/96-ВР «Про прийняття Конституції України і введення її в дію». Внесення змін до Конституції України. Постанова Верховної Ради України від 28.06.1996 № 255/96-ВР «Про Указ Президента України «Про проведення всеукраїнського референдуму з питання прийняття нової Конституції України». Указ Президента України від 26.06.1996 № 467/96 «Про проведення всеукраїнського референдуму з питання прийняття нової Конституції України». Указ Президента України від 01.07.1996 № 489/96 «Про визнання таким, що втратив чинність, Указу Президента України від 26 червня 1996 року № 467».

Структура Конституції України. Зміст поняття «преамбула конституції». Завдання та функції преамбули. Нормативна сила преамбули. Правова природа Прикінцевих положень Конституції України. Правова природа Перехідних положень Конституції України.

Тема 4.

Порядок прийняття Конституції України. Внесення змін до Конституції України

Конституційно-правові моделі прийняття конституції. Політико-правові наслідки прийняття основного закону парламентським шляхом: виклики та загрози. Політико-правові наслідки прийняття основного закону шляхом референдуму: виклики та загрози. Рішення КСУ (16.04.2008 р. №6-рп/2008) у справі про прийняття Конституції та законів України на референдумі. Політико-правові наслідки прийняття основного закону в інший спосіб: виклики та загрози.

Конституційно-правовий механізм внесення змін та доповнень за Конституцією УРСР 1978 року. Конституційний Договір між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України (08.06.1995). Конституційно-правовий механізм внесення змін та доповнень до Конституційного Договору. Пролонгація Конституційного Договору.

Особливості підготовки проекту Конституції України та його прийняття у 1996 році. Політико-правові передумови підготовки тексту нової Конституції України. Комісія по розробці нової Конституції Української РСР (Постанова ВР УРСР, 24.10.1990). Концепція нової Конституції України (19.06.1991). Постанова ВРУ «Про проект нової Конституції України» (01.07.1992 № 2525-ХІІ)- Постанова ВРУ «Про проект Конституції України» (04.06.1996 № 219/96-ВР «Про проект Конституції України»). Державно-правовий механізм забезпечення

прийняття Конституції України 1996 року. Рішення КСУ у справі про набуття чинності Конституцією України (03.10.1997 № 4-зн).

Конституційно правовий механізм внесення змін до Конституції України (28.06.1996). Суб'єкти законодавчої ініціативи внесення змін до Конституції України. Конституційно-правова модель внесення змін до Конституції України (окрім I, III та XIII Розділів). Конституційно-правова модель внесення змін до I, III та XIII Розділів Конституції України.

Конституційна реформа 2004 року: політико-правові передумови, мета та завдання реформи, суб'єкти конституційно-правової ініціативи внесення змін до Конституції України. Політико-правові наслідки конституційної реформи 2004 року: Акти реагування суб'єктів конституційно-правових відносин на реформу 2004 року. Рішення КСУ (30.09.2010 № 20-рп/2010) у справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до Конституції України» від 08.12.2004 № 2222-IV (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України).

Конституційна реформа 2010 року: політико-правові передумови, мета та завдання реформи, суб'єкти конституційно-правової ініціативи внесення змін до Конституції України. Політико-правові наслідки конституційної реформи 2010 року: Акти реагування суб'єктів конституційно-правових відносин на реформу 2010 року. Суб'єкти конституційно-правової ініціативи внесення змін до Конституції України. Резолюція Європейського Парламенту від 25.02.2010 про ситуацію в Україні. Резолюція Європейського Парламенту від 09.06.2011: справи Юлії Тимошенко та інших членів колишнього уряду. Конституційна Асамблея. Указ Президента України «Про Конституційну Асамблею» (17.05.2012 № 328/2012). Закон України «Про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів (02.02.2011 № 2952-VI). Закон України «Про внесення змін до статті 98 Конституції України» (19.09.2013 № 586-VII).

Конституційна реформа 2014 року: політико-правові передумови, мета та завдання реформи, суб'єкти конституційно-правової ініціативи внесення змін до Конституції України. Закон України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» (21.02.2014 № 742-VII). Постанова ВРУ «Про текст Конституції України в редакції 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями, внесеними законами України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV, від 1 лютого 2011 року № 2952-VI, від 19 вересня 2013 року № 586-VII (22.02.2014 № 750-VII). Політико-правові наслідки конституційної реформи 2014 року: Акти реагування суб'єктів конституційно-правових відносин на реформу 2014 року. Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» (02.06.2014 № 1401-VIII). Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)» (07.02.2019 № 2680-VIII). Закон України від 06.11.2012 № 5475-VI «Про всеукраїнський референдум» (визнано неконституційним від 26.04.2018).

Тема 5. Конституційний лад України

Конституційно-правові основи суспільного ладу (суспільства). Правова природа понять «суспільство», «народ». Поняття «громадянське суспільство». Поняття «соціально-організоване суспільство».

Конституційно-правовий зміст поняття «конституційний лад». Система соціальних, економічних і політико-правових відносин, які встановлюються та охороняються Конституцією України та іншими конституційно-правовими актами. Фактори що визначають рівень розвитку конституційно-правових відносин. Конституційне право - це галузь, яка охоплює систему правових норм, що встановлюють засади конституційного ладу України. Конституційний лад як система базових організаційно-правових форм взаємодії між суб'єктами конституційно-правових відносин. Положення Конституції України, що визначають зміст конституційного ладу України. Конституційна держава. Рішення КСУ № 6-рп/2005 від 05.10.2005. (справа про здійснення влади народом).

Політико-правове оформлення України як суверенної національної держави. Правонаступництво України. Суверенітет в конституційному праві. Українська нація, український народ та національні меншини - як суб'єкти конституційного права України. Державний суверенітет. Народний суверенітет.

Державно-правові ознаки суверенітету України. Державні символи України (Державний герб України, Державний прапор України, Державний гімн України) та інші атрибути української державності (державна мова, офіційна назва Української Держави, столиця держави, державна печатка, національна грошова одиниця, державні нагороди, тощо).

Взаємозв'язок конституційного ладу з «державним ладом», «суспільним ладом» «конституційним статусом людини і громадянина», «системою безпосереднього народовладдя», «організацією державної влади та місцевого самоврядування», «територіальним устроєм», «основами національної безпеки» та іншими суспільно-політичними та конституційно-правовими інститутами.

Гарантії конституційного ладу України. Захист конституційного ладу. Суб'єкти конституційно-правових відносин, що виконують функцію захисту конституційного ладу України. Надзвичайний стан. Военний стан. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» (16.03.2000 № 1550-III). Закон України «Про правовий режим воєнного стану» (12.05.2015 № 389-VIII). Закон України «Про оборону України» (06.12.1991 № 1932-XII). Закон України від 25.03.1992 №2229-XII «Про Службу безпеки України». Закон України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» (26.11.2018 № 2630-VIII). Закон України «Про національну безпеку України» (21.06.2018 № 2469-VIII)

Тема 6. Система засад конституційного ладу України

Загальна характеристика системи засад конституційного ладу України. Засади взаємовідносин людини, суспільства (народу) та держави: принцип свободи людини, визнання її найвищою соціальною цінністю; національний та народний суверенітет; принцип політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності; принцип соціальної держави. Конституційні засади організації держави: державний суверенітет України; принцип демократичної держави; принципи верховенства права та правової держави; республіканська форма правління; унітаризм; розподіл влади; визнання і гарантування місцевого самоврядування; принцип світської держави.

Державна мова та державні символи як ознаки державного суверенітету України. Декларація прав національностей України від 01.11.1991. Закон України від 25.06.1992 № 2494 «Про національні меншини в Україні». Закон України від 06.03.2003 «Про Державний Гімн України». Закон України від 04.10.2018 № 2587-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо вітання "Слава Україні! - Героям слава!"

Рішення КСУ 28.02.2018 № 2-р/2018 у справі за конституційним поданням 57 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про засади державної мовної політики». Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (25.04.2019 № 2704-VIII)

Рішення КСУ від 16.04.2009 № 7-рп/2009. Рішення КСУ від 14.12.1999 № 10-рп/99. Рішення КСУ від 05.10.2005 № 6-рп/2005. Рішення КСУ від 25.01.2012 № 3-рп/2012.

Тема 7. Конституційно-правові засади громадянського суспільства. Конституційно-правовий статус громадських організацій та політичних партій

Поняття громадянського суспільства. Конституційно-правова характеристика структури громадянського суспільства. Конституційні засади економічної, політичної діяльності, духовної сфери.

Конституційно-правовий статус громадських організацій. Конституційно-правовий статус політичних партій. Закон України «Про громадські об'єднання» (22.03.2012 № 4572-VI). Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» (01.12.1998 № 281-XIV). Рішення КСУ у справі про молодіжні організації (13.12.2001 р. № 18-рп/2001). Закон України «Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху» (17.12.2019

№ 385-IX). Закон України «Про політичні партії в Україні» (05.04.2001 № 2365-III). Рішення КСУ у справі про утворення політичних партій в Україні (12.06.2007 № 2-пн/2007). Рішення КСУ у справі про утворення та реєстрацію партійних організацій (16.10.2007 № 9-пн/2007). Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» (23.04.1991 № 987-XII). Постанова ВРУ «Про Звернення Верховної Ради України до Його Всесвятості Варфоломія, Архієпископа Константинополя і Нового Риму, Вселенського Патріарха щодо надання автокефалії Православній Церкві в Україні» (16.06.2016 № 1422-VIII). Постанова ВРУ «Про підтримку звернення Президента України до Вселенського Патріарха Варфоломія про надання Томосу про автокефалію Православної Церкви в Україні» (19.04.2018 № 2410-VIII). Закон України «Про особливості користування Андріївською церквою Національного заповідника "Софія Київська"» (18.10.2018 № 2598-VIII). Закон України «Про внесення зміни до статті 12 Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України» (20.12.2018 № 2662-VIII). Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підлеглості релігійних організацій та процедури державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи» (17.01.2019 № 2673-VIII).

Тема 8. Конституційно-правовий статус людини та громадянина в Україні

Людина, особа, громадянин, іноземний громадянин, особа без громадянства, біженець – як конституційно-правові категорії.

Поняття і сутність конституційно-правового статусу людини та громадянина. Дуалізм конституційно-правового статусу людини і громадянина. Структура конституційно-правового статусу людини та громадянина. Принципи конституційно-правового статусу людини та громадянина.

Свобода людини. Рівність людей у їх гідності та правах. Невідчужуваність конституційних прав і свобод людини. Непорушність конституційних прав людини. Невичерпність конституційних прав людини і громадянина. Гарантованість конституційних прав та свобод. Недопущення звуження змісту та обсягу існуючих конституційних прав і свобод. Рівноправність та рівність громадян перед законом.

Межі основних прав та свобод. Недопустимість скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина.

Міжнародно-правові стандарти прав та свобод людини і громадянина. Міжнародно-правові стандарти у сфері прав та свобод людини і громадянина. «Статут Організації Об'єднаних Націй» (ООН, 26.06.1945 р.). «Статут Міжнародного Суду» (ООН, 26.06.1945 р.). «Загальна декларація прав людини» (Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10.12.1948 р.). «Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод» (Конвенція Ради Європи від 04.11.1950 р.). «Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» (Протокол Ради Європи від 20.03.1952 р.). «Протокол № 4 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, який гарантує деякі права і свободи, не передбачені в Конвенції та у Першому протоколі до неї» (Протокол Ради Європи від 16.09.1963 № 4). «Протокол № 7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» (Протокол Ради Європи від 22.11.1984 № 7). «Міжнародний пакт про громадянські і політичні права» (ООН, 16.12.1966 р.). «Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання» (ООН, 10.12.1984 р.). «Конвенція про права дитини» (ООН, 20.11.1989 р.). «Європейська конвенція про видачу правопорушників» (Рада Європи, 13.12.1957 р.). «Європейська конвенція про здійснення прав дітей» (Рада Європи, 25.01.1996 р.). «Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми» (Рада Європи, 16.05.2005 р.).

Поняття та сутність основних гарантій реалізації і захисту (охорони) прав, свобод і обов'язків (політичні, економічні та юридичні гарантії).

Тема 9. Громадянство України

Поняття громадянства. Конституційно-правова природа громадянства. Громадянство як юридичне право. Громадянство як конституційно-правовий інститут. Принципи законодавства про громадянство України.

Конвенція про громадянство одруженої жінки (ООН; Конвенція від 29.01.1957 р.). Європейська конвенція про громадянство (Страсбург, 06.11.1997 р.). Закон України від 20.09.2006 № 163-V «Про ратифікацію Європейської конвенції про громадянство». Конвенція про скорочення випадків багатогромадянства та про військову повинність у випадках багатогромадянства (Рада Європи; Конвенція від 06.05.1963 р.). Конвенція Міжнародної комісії з цивільного стану про скорочення числа випадків безгромадянства (Берн, 13.09.1973 р.).

Закон України від 12.09.1991 № 1543-XII «Про правонаступництво України». Закон України від 18.01.2001 № 2235-III «Про громадянство України». Указ Президента України від 27.03.2001 № 215/2001 «Питання організації виконання Закону України «Про громадянство України».

Набуття громадянства України: підстави та умови. Філіація. Натуралізація. Набуття громадянства України за народженням. Принципи права ґрунту та права крові у законодавстві України. Право на набуття громадянства України за територіальним походженням. Умови прийняття до громадянства України. Умови неприйняття до громадянства України. Поновлення громадянства України. Спрощений порядок набуття громадянства України. Час з моменту якого особа вважається громадянином України. Акт про проголошення незалежності України (24.08.1991 р.).

Способи припинення громадянства України: вихід з громадянства України, втрата громадянства, за підставами передбаченими міжнародними договорами. Угода між Україною і Республікою Білорусь про спрощений порядок зміни громадянства громадянами України, які постійно проживають в Республіці Білорусь, і громадянами Республіки Білорусь, які постійно проживають в Україні (12.03.1999 р.). Угода між Україною і Республікою Таджикистан про спрощений порядок зміни громадянства громадянами України, які постійно проживають в Республіці Таджикистан, і громадянами Республіки Таджикистан, які постійно проживають в Україні (06.07.2001 р.). Угода між Україною і Киргизькою Республікою про спрощений порядок зміни громадянства громадянами України, які постійно проживають у Киргизькій Республіці, та громадянами Киргизької Республіки, які постійно проживають в Україні, і запобігання випадкам безгромадянства та подвійного громадянства (28.01.2003 р.).

Підстави припинення громадянства України. Особливості виходу з громадянства України. Умови за яких не дозволяється вихід з громадянства України. Особливості втрати громадянства України. Конституційно-правові наслідки набуття громадянства іншої держави. Громадянство дітей у разі зміни громадянства батьків і в разі усиновлення.

Система та повноваження органів, які беруть участь у вирішенні питань громадянства України. Повноваження Президента України у сфері громадянства. Повноваження Верховної Ради України у сфері громадянства. Повноваження Комісії при Президентові України з питань громадянства. Органи виконавчої влади мають повноваження у сфері громадянства України. Органи за межами України до яких можна звернутися з питань громадянства. Закон України «Про внесення зміни до Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» щодо особливостей оформлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України» (12.12.2019 № 371-IX).

Тема 10. Конституційні права і свободи людини та громадянина в Україні

Класифікація основних прав і свобод людини і громадянина. Критерії, за якими можна класифікувати права та свободи людини і громадянина.

Особисті права та свободи. Право людини на життя. Право людини на повагу до її гідності, право людини на свободу на особисту недоторканність. Право людини на недоторканність житла. Право на таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Право на свободу пересування та вільний вибір місця проживання. Закон України «Про внесення змін до статті 6-1 Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні»» (12.12.2019 № 370-IX).

Політичні права та свободи. Право на свободу об'єднання у політичні партії та громадські організації.

Право на участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевому референдумах. Виборчі права громадян. Право на проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Право на звернення до органів державної влади, місцевого самоврядування, їх посадових осіб.

Соціально-економічні та культурні права та свободи. Право на власність. Право на підприємницьку діяльність. Право на працю та відпочинок, права на страйк. Право на соціальний захист. Право на житло. Право на достатній життєвий рівень. Право на охорону здоров'я. Право на безпечне довкілля. Право на освіту. Право на свободу творчості.

Тема 11. Конституційні обов'язки людини та громадянина в Україні. Конституційні обов'язки держави

Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Військова та альтернативна служби. Шанування державних символів України. Додержання Конституції та Законів України. Обов'язок не заподіювати шкоду природі та культурній спадщині, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Обов'язок сплачувати податки і збори встановлені державою.

Конституційне право на відшкодування шкоди за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування.

Тема 12. Особливості конституційно-правового статусу закордонних українців, національних меншин, іноземців та біженців, внутрішньо переміщених осіб

Особливості правового статусу українців, які проживають за кордоном. Закон України «Про закордонних українців» (04.03.2004 № 1582-IV).

Конституційно-правовий статус національних меншин в Україні. Право національних меншин на збереження та розвиток своєї самобутності. Гарантії вільного розвитку національних меншин в Україні. Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин (Резолюція 47/135 Генеральної Асамблеї ООН від 18.12.1992). Закон України «Про національні меншини в Україні» (25.06.1992 № 2494-XII). Закон України «Про засади державної мовної політики» (03.07.2012 № 5029-VI; втратив чинність (є неконституційним) відповідно до Рішення КСУ № 2-р/2018 від 28.02.2018). Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (25.04.2019 № 2704-VIII).

Конституційні засади правового статусу іноземних громадян та осіб без громадянства в Україні (апатридів). Обсяг прав, свобод та обов'язків іноземних громадян та апатридів. Обмеження щодо реалізації прав та свобод іноземними громадянами та апатридами. Умови реалізації прав та свобод іноземними громадянами та апатридами в Україні. Підстави перебування іноземних громадян та апатридів в Україні. Документи, які підтверджують законність перебування іноземних громадян та апатридів на території України. Права та свободи, якими володіють іноземні громадяни та апатриди в Україні. «Конвенція про участь іноземців у суспільному житті на місцевому рівні» (Рада Європи; Страсбург, 05.02.1992 р.). Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (22.09.2011 № 3773-VI). Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо правового статусу іноземців та осіб без громадянства, які брали участь у захисті територіальної цілісності та недоторканності України» (06.06.2019 № 2743-VIII).

Конституційно-правові основи статусу біженців в Україні. Порядок набуття та втрати статусу біженців в Україні. Обсяг та особливості реалізації прав та свобод, а також виконання обов'язків біженцями в Україні. «Конвенція про статус біженців» (Конвенція ООН від 28.07.1951 р.). «Протокол щодо статусу біженців» (ООН; Протокол від 16.12.1966 р.). «Рекомендація 773 (1976) про де-факто біженців» (Рада Європи, 30.12.1976 р.). Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» (08.07.2011 № 3671-VI). Постанова Кабінету Міністрів України 15.02.2012 № 150 «Про затвердження Порядку

продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України».

Конституційно-правовий статус іммігрантів в Україні. Закон України «Про імміграцію» (07.06.2001 № 2491-III). Документ підтверджує статус іммігранта в Україні квота імміграції. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» (21.01.1994 № 3857-XII). Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (20.10.2014 № 1706-VII).

Тема 13.

Державно-територіальний устрій України: поняття, засади, система

Поняття «державно-територіальний устрій». Поняття «територіальна організація держави». Територія як об'єкт конституційно-правового регулювання. Україна – унітарна держава. Ознаки унітарної держави. «Декларація про державний суверенітет України» (16.07.1990 р.). Постанова Верховної Ради України від 24.08.1991 № 1427-XII «Про проголошення незалежності України». Державний кордон України. Закон України від 04.11.1991 № 1777-XII «Про державний кордон України».

Територіальне верховенство держави. Засади державно-територіального устрою: єдності та цілісності державної території; поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади; збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій.

Тема 14.

Адміністративно-територіальний устрій України. Система адміністративно-територіальних одиниць

Поняття «адміністративно-територіальний устрій». Поняття «адміністративно-територіальна одиниця».

Система адміністративно-територіального устрою України. Види адміністративно-територіальних одиниць. Адміністративно-територіальний поділ України: становлення, сучасний стан та перспективи реформування. Рішення КСУ від 13.07.2001 № 11-рп/2001 (*Справа про адміністративно-територіальний устрій*). Рішення КСУ від 18.06.2002 № 12-рп/2002 (*Справа про об'єднання територіальних громад*).

Утворення нової адміністративно-територіальної одиниці у складі України. Перейменування адміністративно-територіальної одиниці.

Органи державної влади України, що мають повноваження щодо утворення (ліквідації) адміністративно-територіальних одиниць, зміни їх меж. Указ Президента України від 02.06.2006 № 469/2006 «Про військово-адміністративний поділ території України».

Місто зі спеціальним статусом. Конституційно-правовий статус столиці України – міста-герой Київ. Столичні функції міста. Закон України від 15.01.1999 № 401-XIV «Про столицю України - місто-герой Київ». Рішення КСУ від 25.12.2003 № 21-рп/2003 (*Справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті Києві*). Рішення КСУ від 05.10.2005 № 6-рп/2005 (*Справа про здійснення влади народом*). Рішення КСУ від 13.10.2005 № 9-рп/2005 (*Справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування в районах міста Києва*). Конституційно-правовий статус міста Севастополь.

Тема 15. Виборче право в Україні: поняття, конституційно-правові принципи та міжнародно-правові стандарти

Поняття «демократія» та «пряма демократія». Поняття «народне волевиявлення». Форми прямого волевиявлення. Поняття «представницька демократія». Поняття «виборче право». Виборче право і виборча система. Об'єктивне і суб'єктивне виборче право. Виборче право активне і пасивне. Принципи виборчого права. Загальне, рівне, пряме виборче право. Таємне голосування (гарантії забезпечення таємниці волевиявлення виборців). Види виборчих систем. Мажоритарна, пропорційна та змішана виборчі системи: основні відмінності. Виборча система України.

Виборче право як інститут конституційного права держави. Виборчий кодекс України (19.12.2019 № 396-IX). Конституційно-правові наслідки для системи виборчого законодавства України з зв'язку з прийняттям «Виборчого кодексу України». Закон України від 22.02.2007 № 698-V «Про Державний реєстр виборців». Закон України від 05.04.2001 № 2365-III «Про політичні партії в Україні». Закон України від 30.06.2004 № 1932-IV «Про Центральну виборчу комісію». Рішення КСУ від 24.03.2005 № 3-рп/2005 (Справа про вибори Президента України). Рішення КСУ від 19.10.2009 № 26-рп/2009 (Справа про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виборів Президента України). Рішення КСУ від 12.05.2009 № 10-рп/2009.

Виборче право як політичне право громадянин. Міжнародно-правові стандарти виборчого права. Поняття та види виборів. Активне та пасивне виборче право. Поняття «виборчий ценз». Виборчі цензи щодо активного виборчого права. Виборчі цензи щодо пасивного виборчого права.

Виборчі округи, виборчі дільниці, виборчі комісії, списки виборців. Гарантії діяльності кандидатів в Президенти України, народних депутатів України, депутатів та голів місцевих Рад. Фінансування виборів. Повторне голосування і повторні вибори. Визначення результатів голосування.

Тема 16. Виборчі системи: поняття та види. Політико-правові передумови реформування виборчих систем

Виборча система: поняття та види. Особливості мажоритарної та пропорційної виборчих систем. Різновиди мажоритарної виборчої системи.

Конституційно-правові особливості виборчої системи на виборах Президента України. Виборчий кодекс України (19.12.2019 № 396-IX).

Конституційно-правові особливості виборчої системи на виборах Верховної ради України. Виборчий кодекс України (19.12.2019 № 396-IX).

Конституційно-правові особливості виборчої системи на місцевих виборах в Україні. Виборчий кодекс України (19.12.2019 № 396-IX).

Тема 17. Референдум в Україні

Предмет всеукраїнського референдуму. Види всеукраїнських референдумів. Суб'єкти уповноважені призначати всеукраїнський референдум. Функції всеукраїнського референдуму. Всеукраїнські референдуми проводилися в Україні.

Референдуми в Україні. Постанова Верховної Ради УРСР від 11.10.1991 № 1660-XII «Про проведення всеукраїнського референдуму в питанні про проголошення незалежності України. Закон України від 06.11.2012 № 5475-VI {Визнання неконституційним від 26.04.2018} «Про всеукраїнський референдум». Рішення КСУ від 26.04.2018 № 4-р/2018 у справі за конституційним поданням 57 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про всеукраїнський референдум». Рішення КСУ від 14.03.2014 № 2-рп/2014 (справа про проведення місцевого референдуму в Автономній Республіці Крим).

Предмет місцевого референдуму. Види місцевих референдумів. Функції місцевого референдуму. Суб'єкти уповноважені призначати місцевий референдум. Місцеві референдуми в Україні.

Реалізація рішень референдумів в Україні. Проблеми реалізації рішень референдумів в Україні. Рішення КСУ від 16.04.2008 № 6-рп/2008 (справа про прийняття Конституції та законів України на референдумі)

Інші форми прямого народовладдя в Україні.

Тема 18. Конституційно-правова природа державної влади: поняття, засади, функції та система

Поняття та сутність державної влади. Поняття «система державної влади». Поняття «система публічної влади». Поняття «орган публічної влади». Поняття «орган державної влади». Ознаки органу державної влади. Види органів державної влади, передбачені Конституцією України. Конституційно-правове значення принципу розподілу влади.

Органи державної влади, що складають конституційну систему державної влади України. Межі здійснення державної влади. Форма організації державної влади в Україні.

Конституційні засади організації державної влади. Спеціально-дозвільний принцип діяльності органів державної влади. «Верховенство права» та «верховенство закону» як принципи діяльності органів державної влади. Принцип гуманізму. Принцип народовладдя. Конституційні принципи побудови і діяльності державних органів. Принцип поділу влади та механізм «ваг і стримувань» в конституційній системі України. Способи формування органів державної влади в Україні.

Закон України «Про державну службу» (17.11.2011 № 4050-VI). Закон України від «Про засади запобігання і протидії корупції» (07.04.2011 № 3206-VI). Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади» (19.09.2019 № 117-IX).

Тема 19. Інститут глави держави - Президента України

Поняття, правова природа та призначення інституту глави держави. Конституційно-правовий статус глави держави – Президента України. Місце Президента України у системі органів державної влади. Атрибути Президента України. Становлення інституту глави держави в Україні.

Президент України - глава держави. Вимоги до особи, яка може бути обрана Президентом України. Гарантії діяльності кандидатів в Президенти України. Фінансування виборів Президента України. Повторні вибори та повторне голосування на виборах Президента України.

Представницький мандат глави держави – Президента України Конституційно-правові основи обрання Президента України (загальна характеристика). Глава держави – особа, яка здійснює функції вищої публічної влади. Президент України – голова Ради національної безпеки та оборони України. Юридична сила рішень РНБО.

Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройними Силами України.

Рішення КСУ від 10.12.2003 №19-рп/2003 (справа щодо недоторканності та імпідменту Президента України).

Строк повноважень глави держави. Причини та умови дострокового припинення повноважень. Порядок заміщення посади Президента України. Відповідальність глави держави. Усунення Президента України з поста в порядку імпідменту. Конституційно-правові наслідки застосування імпідменту до Президента України. Закон України «Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпідмент)» (10.09.2019 № 39-IX).

Характеристика взаємовідносин Президента України з урядом, парламентом та органами судової влади України.

Інститут Представника Президента України в АРК. Нормативно-правові акти, що визначають статус Представника Президента України в АРК. Компетенція Представника Президента України в АРК.

Інститут Представника Президента України у Верховній Раді України. Нормативно-правові акти, що визначають статус Представника Президента України у Верховній Раді України. Компетенція Представника Президента України у Верховній Раді України.

Інститут Представника Президента України у Кабінеті Міністрів України. Нормативно-правові акти, що визначають статус Представника Президента України у Кабінеті Міністрів України. Компетенція Представника Президента України у Кабінеті Міністрів України.

Інститут Представника Президента України у Конституційному Суді України. Нормативно-правові акти, що визначають статус Представника Президента України у Конституційному Суді України. Компетенція Представника Президента України у Конституційному Суді України.

Інститут Представника Президента України на Чорнобильській АЕС. Нормативно-правові акти, що визначають статус Представника Президента України на Чорнобильській АЕС. Компетенція Представника Президента України на Чорнобильській АЕС.

Указ Президента України від 11.08.2011 № 812/2011 «Про Уповноваженого Президента України з прав дитини».

Адміністрація Президента України.

Тема 20. Компетенція Президента України

Президент України як гарант державного суверенітету та територіальної цілісності України. Президент України як гарант додержання Конституції України. Президент України у механізмі «ваг і стримувань» системи розподілу влади в Україні.

Забезпечення Президентом державної незалежності, національної безпеки і правонаступництва держави. Внутрішні та зовнішньополітичні функції Президента.

Здійснення повноважень Верховного Головнокомандувача та призначення на посади та звільнення з посад вищого командування Збройних Сил України, інших військових формувань. Керівництво Радою національної безпеки і оборони України. Внесення до парламенту подання про оголошення стану війни та прийняття рішення про використання Збройних Сил України у разі збройної агресії проти України. Прийняття згідно з законом рішення про загальну або часткову мобілізацію та введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях у разі загрози нападу, небезпеки державній незалежності України. Прийняття рішення про введення в Україні або окремих її місцевостях надзвичайного стану, а також оголошення у разі потреби окремих місцевостей України зонами надзвичайної екологічної ситуації – з подальшим затвердженням цих рішень парламентом.

Призначення всеукраїнського референдуму щодо внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України в порядку, встановленому ст. 156 Основного Закону. Проголошення всеукраїнського референдуму за народною ініціативою. Призначення позачергових виборів до Верховної Ради України у період 60-ти днів з дня опублікування указу глави держави про дострокове припинення повноважень парламенту. Утворення, реорганізація та ліквідація за поданням Прем'єр-міністра України міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Утворення судів загальної юрисдикції Створення консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб.

Реалізація кадрової політики. Призначення за згодою Верховної Ради України Прем'єр-міністра України, припинення його повноважень і прийняття рішення про його відставку. Призначення за поданням Прем'єр-міністра України членів Кабінету Міністрів України і керівників інших центральних органів виконавчої влади. Призначення за згодою Верховної Ради України Генерального прокурора України і звільнення його з посади. Інші кадрові повноваження Президента.

Представницькі функції Президента України. Представлення Української держави у міжнародних відносинах. Здійснення керівництва зовнішньополітичною діяльністю держави. Ведення переговорів і укладення міжнародних договорів України. Прийняття рішення про визнання іноземних держав. Призначення та звільнення глав дипломатичних представництв України в інших державах і при міжнародних організаціях. Прийняття ввірчих і відкличних грамот дипломатичних представників іноземних держав.

Видання указів та розпоряджень. Право законодавчої ініціативи. Право вето. Правові наслідки використання Президентом права вето.

Тема 21. Законодавча влада в Україні

Поняття парламенту, його правова природа. Конституційна природа та ознаки парламенту. Конституційні основи порядку формування та діяльності Верховної Ради України. Закон України від 01.02.2000 № 1420-XIV «Про визначення порядку обчислення скликань Верховної Ради України» Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI «Про Регламент Верховної Ради України». Конституційні основи порядку припинення діяльності Верховної Ради України. Рішення КСУ від 17.10.2002 № 17-рп/2002 (*Справа щодо повноважності Верховної Ради України*). Рішення КСУ від 19.05.2004 № 11-рп/2004 (*Справа про умови дострокового припинення повноважень Верховної Ради України*).

Функції парламенту України. Представницька функція Верховної Ради України. Конституційно-правові акти Верховної Ради України як загально-національного представницького органу та їх юридична сила.

Законодавча функція Верховної Ради України. Суб'єкти законодавчої ініціативи. Закон України «Про внесення зміни до Регламенту Верховної Ради України щодо планування та

системності законотворчої діяльності Верховної Ради України» (від 03.10.2019 № 162-IX). Закон України «Про внесення зміни до статті 116 Регламенту Верховної Ради України щодо вимог до пропозицій і поправок до законопроекту, який готується до другого читання» (03.10.2019 № 163-IX). Рішення КСУ від 30.05.2012 № 12-рп/2012 (Справа про законодавчу ініціативу). Рішення КСУ від 07.07.1998 № 11-рп/98 (Справа щодо порядку голосування та повторного розгляду законів Верховною Радою України). Рішення КСУ від 28.03.2001 № 2-рп/2001 (Справа про позачерговий розгляд законопроектів).

Конституційно-правові акти Верховної Ради України як єдиного законодавчого органу та їх юридична сила. Закон України. Постанова Верховної Ради України. Інші акти Верховної Ради України. Рішення КСУ від 09.02.1999 № 1-рп/99 (Справа про зворотню дію в часі законів та інших нормативно-правових актів). Рішення КСУ від 17.05.2001 № 5-рп/2001 (Справа про зміни до закону про бюджет).

Конституційно-правова природа парламентського контролю. Конституційно-правові акти Верховної Ради України як органу, що здійснює парламентський контроль. Суб'єкти конституційно-правових відносин, що здійснюють парламентський контроль в Україні.

Уповноважений Верховної Ради з прав людини. Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини».

Рахункова палата Верховної Ради України. Закон України від 11.07.1996 № 315/96-ВР «Про Рахункову палату».

Парламент та парламентаризм, становлення парламентаризму в Україні. Сучасні тенденції розвитку парламенту в Україні.

Тема 22. Конституційно-правовий статус органів Верховної Ради України

Голова Верховної Ради України. Конституційно-правова природа статусу Голови Верховної Ради України. Конституційно-правовий механізм обрання Голови Верховної Ради України. Рішення КСУ від 11.07.2012 р. № 15-рп/2012 (Справа про обрання Голови Верховної Ради України). Компетенція Голови Верховної Ради України.

Рішення Голови Верховної Ради та їх конституційно-правова природа. Конституційно-правові механізми взаємодії Голови Верховної Ради з іншими органами парламенту. Припинення повноважень Голови Верховної Ради України. Конституційно-правові наслідки припинення повноважень Голови Верховної Ради України.

Перший заступник і заступник Голови Верховної Ради України. Конституційно-правова природа статусу першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України. Конституційно-правовий механізм обрання першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України. Компетенція першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України. Рішення першого заступника і заступника Голови Верховної Ради та їх конституційно-правова природа. Конституційно-правові механізми взаємодії першого заступника і заступника Голови Верховної Ради з іншими органами парламенту. Припинення повноважень першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України. Конституційно-правові наслідки припинення повноважень першого заступника і заступника Голови Верховної Ради України.

Комітети Верховної Ради України (профільні комітети). Конституційно-правова природа статусу комітету Верховної Ради України.

Закон України від 04.04.1995 № 116/95-ВР «Про комітети Верховної Ради України». Рішення КСУ від 10.06.2010 № 16-рп/2010. Конституційно-правовий механізм формування комітету Верховної Ради України. Компетенція комітету Верховної Ради України. Рішення комітету Верховної Ради та їх права природа. Конституційно-правові механізми взаємодії комітету Верховної Ради з іншими органами парламенту, органами державної влади та місцевого самоврядування. Припинення повноважень комітету Верховної Ради України.

Тимчасові слідчі комісії Верховної Ради України. Закон України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (19.12.2019 № 400-IX). Конституційно-правова природа статусу тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України. Конституційно-правовий механізм формування тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради

України. Компетенція тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України. Рішення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради та їх правова природа. Конституційно-правові механізми взаємодії тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради з іншими органами парламенту, органами державної влади та місцевого самоврядування. Припинення повноважень тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України. Секретаріат Верховної Ради України.

Тема 23. Конституційно-правовий статус народного депутата України

Народний депутат України - повноважний представник Українського народу у Верховній Раді України. Народний депутат України - державний діяч, політик, парламентарій. Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII «Про статус народного депутата України». Рішення КСУ від 10.05.2000 № 8-рп/2000 (*Справа про статус народного депутата України*).

Депутатський мандат. Несумісність депутатського мандата з іншими видами діяльності. Рішення КСУ від 13.05.1997 № 1-зп (*Справа щодо несумісності депутатського мандата*). Рішення КСУ від 06.07.1999 № 7-рп/99 (*Справа про сумісництво посад народного депутата України і міського голову*).

Вимоги (цензи) до народних депутатів України. Присяга народного депутата України. Ухвальний голос народного депутата України у Верховній Раді України. Дорадчий голос народного депутата України у Верховній Раді України.

Повноваження народного депутата України у Верховній Раді України та її органах. Повноваження народного депутата України у взаємовідносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами організаціями, засобами масової інформації.

Права народного депутата у Верховній Раді. Право обирати і бути обраним до органів Верховної Ради України. Право законодавчої ініціативи. Повноваження народних депутатів установчого характеру. Депутатський запит. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо внесення депутатських запитів» (17.10.2019 № 206-IX). Рішення КСУ від 19.05.1999 р. № 4-рп/99 (*Справа про запити народних депутатів України*). Рішення КСУ від 11.04.2000 № 4-рп/2000 (*Справа про запити народних депутатів України до прокуратури*). Рішення КСУ від 20.03.2002 № 4-рп/2002 (*Справа про запити і звернення народних депутатів України до органів дізнання і досудового слідства*). Депутатське звернення. Рішення КСУ від 05.03.2003 № 5-рп/2003 (*Справа про звернення народних депутатів України до Національного банку України*). Рішення КСУ від 14.10.2003 № 16-рп/2003 (*Справа про направлення запиту до Президента України*). Права у виборчому окрузі та за його межами. Участь у депутатському розслідуванні.

Обов'язки народного депутата України. Обов'язок особистого голосування. Обов'язок бути присутнім і брати участь у засіданнях Верховної Ради України та її органів, до складу яких його обрано. Обов'язок дотримуватися закону про регламент Верховної Ради й інших парламентських актів, що визначають порядок діяльності Верховної Ради України та її органів. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про статус народного депутата України" та до Регламенту Верховної Ради України щодо припинення відшкодування народному депутату України витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, у разі пропуску без поважних причин пленарних засідань Верховної Ради України або засідань комітетів Верховної Ради України» (16.10.2019 № 196-IX). Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення особистого голосування народними депутатами України на пленарних засіданнях Верховної Ради України» (19.12.2019 № 404-IX).

Припинення повноваження народного депутата України.

Гарантії депутатської діяльності. Недоторканність народних депутатів України (парламентський імунітет). Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою приведення у відповідність із Законом України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України щодо недоторканності народних депутатів України»» (18.12.2019 № 388-IX).

Депутатський індемнітет. Рішення КСУ від 27.10.1999 № 9-рп/99 (*Справа про депутатську недоторканність*). Рішення КСУ від 10.04.2003 № 7-рп/2003 (*Справа про гарантії діяльності народного депутата України*). Рішення КСУ від 26.06.2003 № 12-рп/2003 (*Справа про гарантії*

депутатської недоторканності). Рішення КСУ від 09.07.2007 № 6-рп/2007 (*Справа про соціальні гарантії громадян*). Рішення КСУ від від 22.05.2008 № 10-рп/2008 (*Справа щодо предмета та змісту закону про Державний бюджет України*).

Парламентська фракція. Конституційно-правовий статус фракції. Фракційна структура чинного парламенту. Аналіз факторів, що визначають поділ на фракції. Повноваження фракції. Юридична природа рішень фракції. Конституційно-правові механізми взаємодії фракції з органами парламенту. Вихід депутата з фракції. Конституційно-правові наслідки виходу депутата з фракції. Справа про перебування народного депутата України у депутатській фракції (*Рішення КСУ від 25.06.2008 № 12-рп/2008*). Справа про перебування народного депутата України у депутатській фракції (*Рішення КСУ від 25.06.2008 № 12-рп/2008*)

Парламентська більшість (коаліція). Парламентська меншість (опозиція). Конституційно-правове забезпечення діяльності парламентської більшості (коаліції) та парламентської меншості (опозиції). Конституційно-правовий механізм формування парламентської більшості (коаліції). Структура парламентської більшості чинного парламенту. Структура парламентської меншості чинного парламенту (опозиції). Установчі документи парламентської більшості. Справа про коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді України (*Рішення КСУ від 17.09.2008 № 16-рп/2008*). Рішення КСУ від 06.04.2010 № 11-рп/2010 стосовно можливості окремих народних депутатів України брати безпосередню участь у формуванні коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України. Повноваження парламентської більшості. Конституційно-правові наслідки виходу фракції з парламентської більшості. Конституційно-правова природа рішень парламентської більшості (коаліції) та парламентської меншості (опозиції).

Тема 24. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України

Поняття «уряд» у вузькому та широкому значеннях. Уряд - Кабінет Міністрів України - вищий орган у системі органів виконавчої влади в Україні. Відповідальність, підконтрольність і підзвітність Кабінету Міністрів України.

Закон України від 27.02.2014 № 794-VII «Про Кабінет Міністрів України». Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950 «Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України» (*у редакції постанови КМУ від 01.02.2019*). Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади» (*у редакції від 01.01.2019*).

Основні завдання та функції Уряду України. Забезпечення державного суверенітету та економічної самостійності України, здійснення внутрішньої та зовнішньої політики держави, виконання Конституції та законів України, актів глави держави Реалізація передвиборчої програми Президента України, шляхом розроблення програми діяльності Уряду. Підготовка та внесення до Верховної Ради України Закону «Про державний бюджет України» на відповідний рік.

Конституційний склад Уряду та порядок його формування. Прем'єр-міністр, Перший віце-прем'єр-міністр, віце-прем'єр-міністри та міністри. Несумісність службової діяльності з іншою роботою. Підстави і порядок складення повноважень Урядом України та його відставки. Резолюція недовіри Кабінету Міністрів України. Порядок організації діяльності уряду. Секретаріат Кабінету Міністрів України. Акти Кабінету Міністрів України – постанови і розпорядження. Інші центральні органи виконавчої влади. Державна служба. Державна інспекція. Державне агентство. Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом.

Тема 25. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади

Територіальні органи виконавчої влади в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, районах, районах у містах, містах обласного, республіканського (Автономної Республіки Крим) значення. Закон України «Про місцеві держані адміністрації».

Основні засади діяльності місцевих державних адміністрацій. Обласні і районні державні адміністрації, Київська міська державна адміністрація, Севастопольська міська державна адміністрація.

Голови місцевих державних адміністрацій. Склад місцевих державних адміністрацій.

Тема 26. Конституційно-правові основи правосуддя

Поняття та функції судової влади. Основне завдання судів - судовий захист прав і законних інтересів людини.

Принципи здійснення правосуддя. Верховенство права. Законність. Рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом. Принцип доведеності вини. Змагальність сторін і свобода в наданні ними суду своїх доказів і в доведенні перед судом їх переконливості. Підтримання державного обвинувачення в суді прокурором. Забезпечення обвинуваченому права на захист. Гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення суду. Обов'язковість рішень суду. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (23.02.2006 № 3477-IV).

Закон України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» (08.04.2014 № 1188-VII). Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» (12.02.2015 № 192-VIII).

Вища рада правосуддя. Закон України «Про Вищу раду правосуддя» (21.12.2016 № 1798-VIII). Регламент Вищої ради правосуддя.

Рішення КСУ від 16.10.2001 №14-рп/2001. Рішення КСУ від 27.03.2002 № 7-рп/2002. Рішення КСУ від 21.05.2002 № 9-рп/2002. Рішення КСУ від 16.05.2007 № 1-рп/2007. Рішення КСУ від 17.04.2008 № 7-рп/2008. Рішення КСУ від 18.09.2008 № 18-рп/2008. Рішення КСУ від 11.03.2011 №2-рп/2011. Рішення КСУ від 16.06.2011 №5-рп/2011. Рішення КСУ від 21.06.2011 № 7-рп/2011. Рішення РСУ № 1 від 04.02.2016 «Про затвердження Коментаря до Кодексу суддівської етики».

Державна судова адміністрація. Вища кваліфікаційна комісія суддів України. Національна школа суддів України. З'їзд суддів України.

Судоустрій. Судова система. Види судів. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» (02.06.2016 № 1402-VIII). Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування» (16.10.2019 № 193-IX). Закон України «Про утворення Вищого антикорупційного суду» (21.06.2018 № 2470-VIII). Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» (07.06.2018 № 2447-VIII).

Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» (07.06.2018 № 2447-VIII). «Справа про підсудність окремих категорій адміністративних справ» (Рішення КСУ від 29.08.2012 № 16-рп/2012). «Справа про стаж для зайняття посади судді в апеляційних, вищих спеціалізованих судах та Верховному Суді України» (Рішення КСУ від 05.04.2011 № 3-рп/2011).

Суди загальної юрисдикції. Загальні та спеціалізовані суди. Місцеві, апеляційні та вищі спеціалізовані суди. Цивільне, господарське, адміністративне, кримінальне судочинство. Верховний Суд. Вищий господарський суд. Вищий адміністративний суд. Вищий спеціалізований суд з розгляду цивільних і кримінальних справ.

Утворення та ліквідація судів. Єдині засади організації та діяльності судів; єдиний статус суддів; обов'язковість для всіх судів правил судочинства, визначених законом; обов'язковість виконання на території України судових рішень; єдиний порядок організаційного забезпечення діяльності судів; фінансуванням судів виключно з Державного бюджету України; вирішення питань внутрішньої діяльності судів органами суддівського самоврядування.

Конституційно-правовий статус суддів. Здійснення правосуддя на професійній основі. Вимоги, що висуваються до особи, яка претендує на посаду судді. Перше призначення на посаду судді. Призначення на посаду судді безстроково. Присяга судді. Недоторканність, незмінюваність суддів, несумісності їх посади. Принципи соціального і правового захисту суддів. Права і обов'язки судді. Припинення повноваження судді.

Тема 27. Конституційний Суд України

Правова природа понять «конституційна юстиція» та «конституційна юрисдикція». Завдання та функції органу конституційної юрисдикції. Моделі конституційної юстиції. Особливості української моделі конституційної юстиції. Закон України «Про Конституційний Суд

України» (13.07.2017 № 2136-VIII). Регламент Конституційного Суду України. Органи державної влади, що виконували функції «правової охорони конституції» у період з дня проголошення незалежності України до часу утворення Конституційного Суду України. Конституційно-правовий механізм утворення Конституційного Суду України. Завдання та функції Конституційного Суду України. Компетенція Конституційного Суду України. Структура Конституційного Суду України. Статус судді Конституційного Суду України. Акти Конституційного Суду України: види та їх права природа.

Тема 28. Конституційно-правовий статус прокуратури

Поняття, принципи та функції прокуратури. Генеза конституційно-правового регулювання статусу прокуратури за Конституцією 1996 року. Місце та роль прокуратури у системі розподілу влади в Україні. Конституційно-правовий статус Генерального прокурора. Конституційно-правовий механізм взаємодії органів прокуратури із президентом, парламентом та урядом України.

Тема 29. Місцеве самоврядування: поняття та принципи

Поняття «місцеве самоврядування». Місцеве самоврядування як конституційно-правовий принцип. Місцеве самоврядування як колективне право громадян. Місцеве самоврядування як конституційно-правовий інститут. Співвідношення понять «місцеве самоврядування», «автономія», «суб'єкт федерації».

Міжнародно-правові стандарти місцевого самоврядування. Декларація щодо регіоналізму в Європі (*Асамблея Європейських Регіонів; м. Базель, 04.12.1996 р.*). Європейська хартія місцевого самоврядування (*Рада Європи; Страсбург, 15.10.1985 р.*). Європейська хартія регіональних мов або мов меншин (*Рада Європи; Страсбург, 05.11.1992 р.*).

Принцип правової автономії. Принцип організаційної автономії. Принцип фінансової автономії.

Принципи місцевого самоврядування за законодавством України: народовладдя; законності; гласності; колегіальності; поєднання місцевих і державних інтересів; виборності; правової, організаційної та матеріально-фінансової самостійності в межах повноважень, визначених законами України; підвітності та відповідальності перед територіальними громадами їх органів та посадових осіб; державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування; судового захисту прав місцевого самоврядування.

Модель місцевого самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні». Рішення КСУ 09.02.2000 № 1-рп/2000 (*Справа про місцеве самоврядування*).

Тема 30. Система місцевого самоврядування в Україні. Конституційно-правовий статус суб'єктів місцевого самоврядування

Система місцевого самоврядування: територіальна громада; сільська, селищна, міська рада; сільський, селищний, міський голова; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; органи самоорганізації населення.

Територіальна громада села, селища, міста - первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Види територіальних громад. Статут територіальної громади. Символіка територіальної громади. Територіальна юрисдикція громади. Межі територіальної громади. Реформування територіальних громад.

Представницький орган територіальної громади. Види представницьких органів. Повноваження сільських, селищних, міських рад. Загальна компетенція сільських, селищних, міських рад. Виключна компетенція сільських, селищних, міських рад. Особливості організації та діяльності районних та обласних рад, їх органів та посадових осіб. Сфера діяльності районних та обласних рад.

Загальна компетенція районних, обласних рад. Питання, які вирішуються районними і обласними радами виключно на їх пленарних засіданнях. Особливості повноважень районних у

містах рад та їх виконавчих органів. Статус голови районної, обласної, районної у місті ради. Повноваження голови районної, обласної, районної у місті ради. Заступник голови районної, обласної, районної у місті ради. Президія (колегія) районної, обласної ради. Виконавчий апарат районної, обласної ради. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Акти ради. Загальні засади статусу депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів.

Виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Порядок формування виконавчого комітету ради. Обмеження сумісності діяльності посадових осіб, які входять до складу виконавчого комітету ради. Підзвітність і підконтрольність виконавчого комітету. Повноваження виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Розмежування повноважень між виконавчим комітетом ради, спеціально уповноважених виконавчими органами ради та сільським, селищним, міським головою. Організація роботи виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті ради.

Акти виконавчого комітету ради. Акти спеціально уповноваженого виконавчого органу сільської, селищної, міської, районної в місті ради та спеціально уповноваженого органу виконавчого апарату районної, обласної ради. Визнання актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування незаконними. Порядок доведення актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування до відома населення.

Загальні засади діяльності органів самоорганізації населення. Правова природа та основні завдання органу самоорганізації населення. Законодавство про органи самоорганізації населення. Принципи організації та діяльності органу самоорганізації населення. Повноваження органів самоорганізації населення. Власні повноваження органу самоорганізації населення. Делеговані повноваження органу самоорганізації населення.

Гарантії діяльності та відповідальність за порушення законодавства про органи самоорганізації населення. Гарантії діяльності органу самоорганізації населення.

Місцевий референдум, загальні збори (сходи) громадян за місцем проживання, органи самоорганізації населення та інші форми територіальної самоорганізації громадян.

Тема 31. Правова охорона Конституції України

Конституційно-правовий інститут «правової охорони конституції». Поняття «правова охорона конституції» як правової категорії та системи правової охорони конституції. Завдання охорони конституції: правова охорона конституції як основного закону, наділеного найвищою юридичною силою; правова охорона діючого порядку організації і здійснення державної влади; правова охорона взаємовідносини між державою та особою.

Широке розуміння змісту поняття «правова охорона Конституції» (*система політичних, економічних, юридичних, соціальних, освітньо-виховних заходів у справі забезпечення дії конституції та запобіганню її порушень*). Види політичних, економічних, юридичних, соціальних, освітньо-виховних заходів у справі забезпечення дії конституції. Суб'єкти правової охорони Конституції України. Повноваження та діяльність суб'єктів конституційно-правових відносин в галузі правової охорони конституції.

Вузьке розуміння змісту поняття «правова охорона Конституції» (*система виключно конституційно-правових засобів, гарантій щодо забезпечення юридичної дії конституції*). Види конституційно-правових засобів охорони конституції. Загальні та юридичні гарантії реалізації чинної Конституції України (*порядок внесення змін; конституційна відповідальність, тощо*). Принципи правової охорони Конституції України.

Римський статут Міжнародного кримінального суду

Тема 32. Конституційно-правові проблеми статусу АРК, окремих районів Донецької та Луганської областей (*status quo ante bellum*)

Поняття та види автономії. Автономія як конституційно-правова категорія. Дайте визначення поняття «автономія», «автономія територіальна», «автономія національна», «національно-адміністративна одиниця». Автономія в унітарній державі. Конституційно-правові передумови функціонування автономної республіки у складі України.

Указ Президії Верховної Ради СРСР від 19.02.1954 р. «Про передачу Кримської області із складу РРФСР до складу УРСР», Закон СРСР від 26.04.1954 р. «Про передачу Кримської області зі складу РРФСР в склад Української РСР». Декларація Верховної Ради СРСР від 14.11.1989 № 772-І «Про визнання незаконними і злочинними репресивних актів проти народів, яких було піддано насильному переселенню, і забезпеченню їхніх прав». Постанова Верховної Ради СРСР від 07.03.1991 № 2013-І «Про скасування законодавчих актів у зв'язку з Декларацією Верховної Ради СРСР від 14 листопада 1989 року «Про визнання незаконними і злочинними репресивних актів проти народів, яких було піддано насильственному переселенню, і забезпечення їхніх прав». Закон Української РСР від 12.02.1991 № 712-ХІІ «Про відновлення Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки». Закон УРСР «Про внесення змін і доповнень до Конституції (Основного Закону) Української РСР» (19.06.1991 р. № 1213а-ХІІ). Декларація прав національностей України від 01.11.1991 № 1771-ХІІ. Меджеліс кримсько-татарського народу.

Автономної Республіки Крим у системі територіального устрою України. Закон України «Про Автономну Республіку Крим» (17.03.1995 № 95/95-ВР). Територія Кримського півострова, що не входить до складу Автономної Республіки Крим. Конституційно-правові гарантії функціонування Автономної Республіки Крим у складі України. Конституційно-правове положення Автономної Республіки Крим. Правові засади (принципи) розмежування компетенції України та Автономної Республіки Крим.

Практика прийняття конституційних-актів на території Криму: Конституції Кримської Соціалістичної Радянської Республіки (10.11.1921 р.); Конституції Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки (05.05.1929 р.); Конституції Кримської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки (04.06.1937 р.), Конституції Республіки Крим (06.05.1992 р.).

Конституція Автономної Республіки Крим: завдання, функції, конституційно-правові передумови прийняття. Конституційно-правовий механізм прийняття Конституції АРК та внесення до неї змін. «Конституція Автономної Республіки Крим» (21.10.1998 р.). Закон України «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим» (23.12.1998 № 350-ХІV). Співвідношення юридичної сили чинних Конституції АРК та Конституції України.

Окупація АРК та окремих районів Донецької та Луганської областей. Закон України «Про припинення дії Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією» (06.12.2018 № 2643-VIII). Правовий механізм застосування, внесення змін та скасування санкцій відповідно до Закону України «Про санкції». Закон України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» (18.01.2018 № 2268-VIII). Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях" (19.06.2018 № 2462-VIII). Закон України «Про внесення зміни до статті 1 Закону України "Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей"» (12.12.2019 № 364-IX).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Теорія держави та права

1. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М. І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015.
2. Луць Л. А. Загальна теорія держави та права: Навчально-методичний посібник (за кредитно-модульною системою). – К.: Атіка, 2013.
3. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: Навч. посібник. – Вид. 10-е, доповнене. – Львів: Край, 2008.
4. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009.
5. Теорія держави і права : підручник / за ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2015.

Конституційне право України

Підручники та навчальні посібники:

1. Актуальні проблеми юридичної науки: зб. тез Міжнар. наук. конф. «Шості осінні юридичні читання», м. Хмельницький, 26-27 жовтня 2007 р.: у 3 ч. / Хмельницький ун-т управління та права. — Хмельницький : Видавництво Хмельницького ун-ту упр. та права, 2007.
Ч. 1 : Теорія та історія держави і права. Історія політичних та правових вчень. Філософія права. Конституційне право. Екологічне право. Земельне право. Аграрне право. Міжнародне право. Порівняльне правознавство. — Хмельницький : Видавництво Хмельницького ун-ту упр. та права, 2007 — 289с.
2. Актуальні проблеми юридичної науки: зб. тез Міжнар. наук. конф. «Сьомі осінні юридичні читання» (м. Хмельницький, 28-29 листоп. 2008 р.) : у 4 ч. / Хмельницький ун-т управління та права. — Хмельницький : Видавництво Хмельницького ун-ту управління та права, 2008.
Ч. 2 : Конституційне право. Адміністративне право. Фінансове право. Інформаційне право. Земельне право. Аграрне право. Екологічне право. Природоресурсне право. Трудове право. Право соціального забезпечення. — Хмельницький : Видавництво Хмельницького ун-ту управління та права, 2008 — 353 с.
3. Антологія української юридичної думки: В 6 т. / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України / Ю.С. Шемшученко (заг.ред.), В.Ф. Погорілко (упоряд.) — К. : Видавничий Дім «Юридична книга», 2002.
Т. 4 : Конституційне (державне) право. — К. : Видавничий Дім «Юридична книга», 2003 — 600 с.
4. Антонов В.О., Батанов О.В., Воротіна Н.В., Гаєва Н.П., Ісаєва Н.К. Конституційне право України. Академічний курс: Підручник для студ. вищих навч. закл.: У 2 т. / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького / Ю.С. Шемшученко (заг.ред.) — К. : ТОВ «Вид-во «Юридична думка», 2006. — 800 с.
5. Байрачна Л.К., Барабаш Ю.Г., Веніславський Ф.В., Кичун В.І., Колісник В.П. Конституційне право України: підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закладів / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого / В.П. Колісник (ред.), Ю.Г. Барабаш (ред.). — Х. : Право, 2008. — 416 с.
6. Бориславська О.М. Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз: монографія / О.М. Бориславська. – Харків: Право, 2018. — 384 с.
7. Головатий С.П. «Верховенство закону» versus «верховенство права»: філологічна помилка, професійна недбалість чи науковий догматизм? [Текст] / С. Головатий // Вісник Академії правових наук України. 2003р. №2-3 (33-34). - Х. : Право / гол. ред. В. Я. Тацій ; заст. гол. ред. М. Цвік ; відп. за вип. А. М. Кумака, 2003. - С. 96-113
8. Головатий С.П. Верховенство права [Текст] : у 3-х кн. / С. Головатий. - Київ : «Фенікс». Кн. 1 : Від ідеї - до доктрини. - Київ : «Фенікс», 2006. - 624 с.
9. Головатий С.П. Верховенство права [Текст] : у 3-х кн. / С. Головатий. - Київ : «Фенікс». Кн. 2 : Від доктрини - до принципу. - Київ : «Фенікс», 2006. - 625-1276 с.
10. Головатий С.П. Верховенство права [Текст] : у 3-х кн. / С. Головатий. - Київ : «Фенікс». Кн. 3 : Український досвід. - Київ : «Фенікс», 2006. - 1277-1747 с.

- 11 Головатий С.П. Про людські права [Текст] : лекції / Сергій Головатий. - Київ : Дух і літера, 2016. - 760 с. -
- 12 Конституційне право України [Текст] : посіб. для підгот. до іспитів / Ю.Г. Барабаш [та ін.] . - 4-те вид., перероб. та допов. - Харків : Право, 2017. - 370 с.
- 13 Конституція і конституціоналізм в Україні: вибіркові проблеми: [збірник наук. пр. членів Тов-ва конституційного права з нагоди 10-ї річниці Конституції України, Конституційного Суду України та самого Тов-ва] / П.Ф. Мартиненко (відп.ред.), В.М. Кампо (відп.ред.). — К. : Купріянова, 2007. — 320 с.
- 14 Конституція незалежної України: У 3 кн. / Українська правнича фундація / Сергій Петрович Головатий (ред.)С.П. Головатий (уклад.), Л.П. Юзьков (уклад.). — К. : Право, 1995. Кн. 2, ч. 1 : Документи, статті. — К. : Право, 1997 — 278с.
- 15 Конституція незалежної України: У 3 кн. / Українська правнича фундація / Сергій Петрович Головатий (ред.)С.П. Головатий (уклад.), Л.П. Юзьков (уклад.). — К. : Право, 1995. Кн. 3, Ч. 3 : Документи. Стенограми. — К. : Право, 1999 — 480с
- 16 Конституція незалежної України: У 3 кн. / Українська правнича фундація / Сергій Петрович Головатий (ред.)С.П. Головатий (уклад.), Л.П. Юзьков (уклад.). — К. : Право, 1995. Кн. 3, Ч. 4 : Стенограми. — К. : Право, 1999 — 439с.
- 17 Конституція незалежної України: У 3 кн. / Українська правнича фундація / Сергій Петрович Головатий (ред.)С.П. Головатий (уклад.), Л.П. Юзьков (уклад.). — К. : Право, 1995. Кн. 3, Ч. 5 : Стенограми. — К. : Право, 2000 — 305с.
- 18 Конституція незалежної України: У 3 кн. / Українська правнича фундація / Сергій Петрович Головатий (ред.)С.П. Головатий (уклад.), Л.П. Юзьков (уклад.). — К. : Право, 1995. Т. 3, Ч. 6 : Стенограми. — К. : Право, 2000 — 414с.
- 19 Конституція незалежної України: У 3 кн. / Українська правнича фундація / Сергій Петрович Головатий (ред.)С.П. Головатий (уклад.), Л.П. Юзьков (уклад.). — К. : Право, 1995. Кн. 3, ч. 8 : Стенограми. — К. : Право, 2003 — 452с.
- 20 Конституція України [Текст] : Наук.-практ. комент. / Нац. акад. прав. наук України ; редкол.: В. Я. Тацій [та ін.] . - 2-ге вид., переробл., і допов. - Х. : Право, 2011. - 1128 с. -
- 21 Кравченко В.В. Конституційне право України: навчальний посібник. — Вид. 6-те, випр. та доп. — К. : Атіка, 2008. — 592 с.

- 22 Селіванов А.О. Конституційне правосуддя в Україні [Текст] : (автор. спецкурс) : навч.-метод. посіб. / А. О. Селіванов ; Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. - Харків ; Київ : Логос, 2018. - 94 с.
- 23 Совгіря О.В., Шукліна Н.Г.. Конституційне право України: навч. посібник. — К. : Юрінком Інтер, 2007. — 632 с.

- 24 Тацій В.Я., Погорілко В.Ф., Тодика Ю.М., Бурчак Ф.Г., Грошевой Ю.М.. Конституційне право України: Підруч. для студ. вищ. юрид. закладів і фак. / Академія правових наук України; Українська Правнича Фундація / Василь Якович... Тацій (ред.). — К. : Український центр правничих студій, 1999. — 376 с.
- 25 Тодика Ю. М., Колісник В. П., Кушніренко О. Г., Анісімов В. М., Байрачна Л. К. Конституційне право України: Конспект лекцій / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого / Ю.М. Тодика (ред.). — Х., 1997. — 169с.
- 26 Тодика Ю.М. Конституційне право України як галузь права: Конспект лекції / Національна юридична академія України. — Х., 1995. — 29с.

- 27 Федоренко В.Л. Конституційне право України [Текст] : підручник / В. Л. Федоренко ; М-во юстиції України, Нац. акад. держав. упр. при Президентові України. - Київ : Ліра-К, 2016. - 616 с.
- 28 Фрицький О.Ф.. Конституційне право України: Підручник. — 2.вид., перероб. та доп. — К. : Юрінком Інтер, 2004. — 509с.
- 29 Чушенко В.І., Заяць І.Я.. Конституційне право України: підручник / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка / Віталій Іванович Чушенко (заг.ред.). — К. : Ін Юре; Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. — 485с.
- 30 Чушенко В.І. Заяць І.Я. Конституційне право України: підруч. / В.І. Чушенко, І.Я. Заяць. – Вид. 2-ге, допов. і переробл. – К. : Ін Юре, 2009. – 548 с.
- 31 Шляхтун Петро Петрович. Конституційне право: словник термінів. — К. : Либідь, 2005. — 568с.

ЗАКОНОДАВСТВО:
Конституції України та її офіційне тлумачення

Конституція України // Відомості Верховної Ради України [Текст]. - 1996. - № 30. - Ст. 141; [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

- 1 Рішення Конституційного Суду України від 13.05.1997 № 1-зп «Про офіційне тлумачення статей 58, 78, 79, 81 Конституції України та статей 243-21, 243-22, 243-25 Цивільного процесуального кодексу України (у справі щодо несумісності депутатського мандата)»: [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-97>
- 2 Рішення Конституційного Суду від 03.10.1997 № 4-зп у справі за конституційним зверненням Барабаша Олександра Леонідовича щодо офіційного тлумачення частини п'ятої статті 94 та статті 160 Конституції України (справа про набуття чинності Конституцією України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-97?test=XX7MfyrCSgkyoi4IZi4HVmQvHdl6ssFggkRb11c>
- 3 Рішення Конституційного Суду України від 25.11.1997 № 6-зп у справі за конституційним зверненням громадянки Дзюби Галини Павлівни щодо офіційного тлумачення частини другої статті 55 Конституції України та статті 248-2 Цивільного процесуального кодексу України (справа громадянки Дзюби Г. П. щодо права на оскарження в суді неправомірних дій посадової особи): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-97>
- 4 Рішення Конституційного Суду України від 25.12.1997 № 9-зп у справі за конституційним зверненням громадян Проценко Раїси Миколаївни, Ярошенко Поліни Петрівни та інших громадян щодо офіційного тлумачення статей 55, 64, 124 Конституції України (справа за зверненнями жителів міста Жовті Води): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-97>
- 5 Рішення Конституційного Суду України від 09.06.1998 № 8-рп/98 у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 158 та статті 159 Конституції України (справа щодо внесення змін до Конституції України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-98>
- 6 Рішення Конституційного Суду України від 07.07.1998 № 11-рп/98 у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення частин другої і третьої статті 84 та частин другої і четвертої статті 94 Конституції України (справа щодо порядку голосування та повторного розгляду законів Верховною Радою України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-98>
- 7 Рішення Конституційного Суду України від 09.02.1999 № 1-рп/99 у справі за конституційним зверненням Національного банку України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 58 Конституції України (справа про зворотню дію в часі законів та інших нормативно-правових актів): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-99>
- 8 Рішення Конституційного Суду України від 19.05.1999 № 4-рп/99 у справі за конституційними поданнями Верховного Суду України та Служби безпеки України щодо офіційного тлумачення статті 86 Конституції України та статей 12, 19 Закону України «Про статус народного депутата України» (справа про запити народних депутатів України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-99>
- 9 Рішення Конституційного Суду України від 06.07.1999 № 7-рп/99 у справі за конституційними поданнями 49 народних депутатів України і виконавчого комітету Вінницької міської ради щодо офіційного тлумачення положень статей 38, 78 Конституції України, статей 1, 10, 12, частини другої статті 49 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (справа про сумісництво посад народного депутата України і міського голови): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-99>
- 1 Рішення Конституційного Суду України від 27.10.1999 № 9-рп/99 у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканність): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-99>
- 1 Рішення Конституційного Суду України від 14.12.1999 № 10-рп/99 у справі за конституційними поданнями 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень статті 10 Конституції України щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її у навчальному процесі в навчальних закладах України (справа про застосування української мови): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-99>
- 1 Рішення Конституційного Суду України від 11.04.2000 № 4-рп/2000 у справі за конституційним

- поданням Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 86 Конституції України та статей 12, 19 Закону України «Про статус народного депутата України» (справа про запити народних депутатів України до прокуратури): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-00>
- 1 Рішення Конституційного Суду України від 19.04.2000 № 4-рп/2000 у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 58 Конституції України, статей 6, 81 Кримінального кодексу України (справа про зворотню дію кримінального закону в часі): [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-00>
 - 1 Рішення Конституційного Суду України 16.11.2000 № 13-рп/2000 у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору захисника): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-00>
 - 1 Рішення Конституційного Суду України 14.12.2000 № 15-рп/2000 у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України «Про чинність Закону України «Про Рахункову палату», офіційного тлумачення положень частини другої статті 150 Конституції України, а також частини другої статті 70 Закону України «Про Конституційний Суд України» стосовно порядку виконання рішень Конституційного Суду України (справа про порядок виконання рішень Конституційного Суду України): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-00>
 - 1 Рішення Конституційного Суду України від 28.03.2001 № 2-рп/2001 у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положення частини другої статті 93 Конституції України (справа про позачерговий розгляд законопроектів): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-01>
 - 1 Рішення Конституційного Суду України від 19.04.2001 № 4-рп/2001 у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 39 Конституції України про завчасне сповіщення органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій (справа щодо завчасного сповіщення про мирні зібрання): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-01>
 - 1 Рішення Конституційного Суду України від 17.05.2001 № 5-рп/2001 у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 93 Конституції України, частини першої статті 35 Закону України «Про бюджетну систему України» (справа про зміни до закону про бюджет): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-01>
 - 1 Рішення Конституційного Суду України від 30.05.2001 № 7-рп/2001 у справі за конституційним зверненням відкритого акціонерного товариства «Всеукраїнський Акціонерний Банк» щодо офіційного тлумачення положень пункту 22 частини першої статті 92 Конституції України, частин першої, третьої статті 2, частини першої статті 38 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про відповідальність юридичних осіб): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-01>
 - 2 Рішення Конституційного Суду України від 13.07.2001 № 11-рп/2001 у справі за конституційним поданням народних депутатів України щодо офіційного тлумачення термінів «район» та «район у місті», які застосовуються в пункті 29 частини першої статті 85, частині п'ятій статті 140 Конституції України, і поняття «організація управління районами в містах», яке вживається в частині п'ятій статті 140 Конституції України та в частині першій статті 11 Закону України «Про столицю України - місто-герой Київ», а також щодо офіційного тлумачення положень пункту 13 частини першої статті 92 Конституції України, пункту 41 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» стосовно повноваження міських рад самостійно вирішувати питання утворення і ліквідації районів у місті (справа про адміністративно-територіальний устрій): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-01>
 - 2 Рішення Конституційного Суду України від 16.10.2001 № 14-рп/2001 у справі за конституційним поданням Вищої ради юстиції щодо офіційного тлумачення положення пункту 1 частини першої статті 131 Конституції України стосовно внесення Вищою радою юстиції подань про призначення суддів на посади (справа про призначення суддів): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v014p710-01>
 - 2 Рішення Конституційного Суду України від 20.03.2002 № 4-рп/2002 у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень статті 86

- Конституції України, а також частини другої статті 15 та частини першої статті 16 Закону України «Про статус народного депутата України» (справа про запити і звернення народних депутатів України до органів дізнання і досудового слідства): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-02>
- 2 Рішення Конституційного Суду України від 27.03.2002 № 7-рп/2002 у справі за конституційним поданням Вищої ради юстиції щодо офіційного тлумачення положень абзаців другого, третього пункту 1 частини першої статті 150 Конституції України (справа щодо актів про обрання/призначення суддів на посади та про звільнення їх з посад) // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-02>
 - 2 Рішення Конституційного Суду України від 07.05.2002 №8-рп/2002 у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частин другої, третьої статті 124 Конституції України (справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-02>
 - 2 Рішення Конституційного Суду України від 29.05.2002 № 10-рп/2002 у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 49 Конституції України «у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно» (справа про безоплатну медичну допомогу): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-02>
 - 2 Рішення Конституційного Суду України від 18.06.2002 № 12-рп/2002 у справі за конституційним поданням 45 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 140 Конституції України (справа про об'єднання територіальних громад): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-02>
 - 2 Рішення Конституційного Суду України від 09.07.2002 № 15-рп/2002 у справі за конституційним зверненням Товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий Дім «Кампус Коттон клуб» щодо офіційного тлумачення положення частини другої статті 124 Конституції України (справа про досудове врегулювання спорів): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-02>
 - 2 Рішення Конституційного Суду України від 17.10.2002 № 16-рп/2002 у справі за конституційним поданням Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 120 Конституції України (справа про суміщення службової діяльності керівників органів виконавчої влади): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-02>
 - 2 Рішення Конституційного Суду України від 17.10.2002 № 17-рп/2002 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статей 75, 82, 84, 91, 104 Конституції України (щодо повноважності Верховної Ради України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v017p710-02>
 - 3 Рішення Конституційного Суду України від 28.01.2003 №2-рп/2003 у справі за конституційним поданням Президента України про офіційне тлумачення положень пункту 15 частини першої статті 106 Конституції України (справа про повноваження Президента України реорганізувати центральні органи виконавчої влади): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-03>
 - 3 Рішення Конституційного Суду України від 05.03.2003 №5-рп/2003 у справі за конституційним поданням Національного банку України про офіційне тлумачення положень статті 86, частини другої статті 89 Конституції України, частини другої статті 15, частини першої статті 16 Закону України «Про статус народного депутата України» (справа про звернення народних депутатів України до Національного банку України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-03>
 - 3 Рішення Конституційного Суду України від 26.06.2003 №12-рп/2003 у справі за конституційним поданням 56 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частин першої, третьої статті 80 Конституції України, частини першої статті 26, частин першої, другої, третьої статті 27 Закону України «Про статус народного депутата України» та за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України про офіційне тлумачення положення частини третьої статті 80 Конституції України стосовно затримання народного депутата України (справа про гарантії депутатської недоторканності): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-03?test=GqsMfB7.apXVoi4EZi4HVMQvHdl6ssFggkRbI1c>
 - 3 Рішення Конституційного Суду України від 14.10.2003 № 16-рп/2003 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини другої статті 84, пункту 34 частини першої статті 85, частини першої статті 86, статті 91 Конституції України, частин другої, третьої, четвертої статті 15 Закону України «Про статус народного депутата України»

(справа про направлення запиту до Президента України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-03>

- 3 Рішення Конституційного Суду України від 10.12.2003 №19-рп/2003 у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 105, частини першої статті 111 Конституції України (справа щодо недоторканності та імпідменту Президента України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-03>
- 3 Рішення Конституційного Суду України від 25.12.2003 №21-рп/2003 у справі за конституційним поданням Президента України та конституційним поданням 56 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частин першої, другої, третьої, четвертої статті 118, частини третьої статті 133, частин першої, другої, третьої статті 140, частини другої статті 141 Конституції України, статті 23, пункту 3 частини першої статті 30 Закону України «Про державну службу», статей 12, 79 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», статей 10, 13, 16, пункту 2 розділу VII «Прикінцеві положення» Закону України «Про столицю України - місто-герой Київ», статей 8, 10 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», статті 18 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті Києві): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v021p710-03>
- 3 Рішення Конституційного Суду України від 25.12.2003 №22-рп/2003 у справі за конституційними поданнями 53 і 47 народних депутатів України про офіційне тлумачення положення частини третьої статті 103 Конституції України (справа щодо строків перебування на посту Президента України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v022p710-03>
- 3 Рішення Конституційного Суду України від 04.03.2004 №5-рп/2004 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини третьої статті 53 Конституції України «держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах» (справа про доступність і безоплатність освіти): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-04>
- 3 Рішення Конституційного Суду України від 19.05.2004 №11-рп/2004 у справі за конституційним поданням Президента України про офіційне тлумачення положень частини другої статті 90, пункту 8 частини першої статті 106 Конституції України (справа про умови дострокового припинення повноважень Верховної Ради України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-04>
- 3 Рішення Конституційного Суду України від 01.12.2004 № 19-рп/2004 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України про офіційне тлумачення положень частин першої, другої статті 126 Конституції України та частини другої статті 13 Закону України «Про статус суддів» (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-04>
- 4 Рішення Конституційного Суду України від 05.10.2005 №6-рп/2005 у справі за конституційним поданням 60 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 103 Конституції України в контексті положень її статей 5, 156 та за конституційним зверненням громадян Галайчука Вадима Сергійовича, Подгорної Вікторії Валентинівни, Кислої Тетяни Володимирівни про офіційне тлумачення положень частин другої, третьої, четвертої статті 5 Конституції України (справа про здійснення влади народом): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-05>
- 4 Рішення Конституційного Суду України від 13.10.2005 №9-рп/2005 у справі за конституційним поданням 61 народного депутата України про офіційне тлумачення положень пункту 10 частини першої статті 106, частин першої, другої, четвертої статті 118, частини третьої статті 133, частини другої статті 140 Конституції України, частини четвертої статті 1, частини другої статті 8, частини четвертої статті 9 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», пункту 2 розділу VII «Прикінцеві положення» Закону України «Про столицю України - місто-герой Київ» (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування в районах міста Києва): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-05>
- 4 Рішення Конституційного Суду України від 09.10.2007 №7-рп/2007 у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень частини четвертої статті 94 Конституції України: [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0a7p710-07>
- 4 Рішення Конституційного Суду України від 11.12.2007 № 11-рп/2007 у справі за конституційним зверненням громадянина Касьяненка Бориса Павловича щодо офіційного тлумачення положень пункту 8 частини третьої статті 129 Конституції України, частини другої статті 383 Кримінально-

- процесуального кодексу України: [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/va11p710-07>
- 4 Рішення Конституційного Суду України від 11.12.2007 № 12-рп/2007 у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України у контексті положень частини четвертої статті 114, частин другої, третьої статті 115 Конституції України (справа про порядок припинення повноважень членів Кабінету Міністрів України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/va12p710-07>
 - 4 Рішення Конституційного Суду України від 02.04.2008 №5-рп/2008 у справі за конституційним поданням Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 122 Конституції України, частини третьої статті 2 Закону України «Про прокуратуру»: [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-08>
 - 4 Рішення Конституційного Суду України від 16.04.2008 №6-рп/2008 у справі за конституційними поданнями Президента України про офіційне тлумачення положень частин другої, третьої статті 5, статті 69, частини другої статті 72, статті 74, частини другої статті 94, частини першої статті 156 Конституції України (справа про прийняття Конституції та законів України на референдумі): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-08>
 - 4 Рішення Конституційного Суду України від 25.06.2008 №12-рп/2008 у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин п'ятої, шостої статті 13 Закону України «Про статус народного депутата України», частини четвертої статті 61 Регламенту Верховної Ради України та офіційного тлумачення положень пункту 6 частини другої, частини шостої статті 81, частини шостої статті 83 Конституції України, частини четвертої статті 13 Закону України «Про статус народного депутата України» (справа про перебування народного депутата України у депутатській фракції): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-08>
 - 4 Рішення Конституційного Суду України від 17.09.2008 №16-рп/2008 у справі за конституційним поданням 105 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень частин шостої, сьомої, дев'ятої статті 83 Конституції України (справа про коаліцію депутатських фракцій у Верховній Раді України): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-08?test=YO7Mf9ICdrY0oi4wZi4HVMQvHdl6ssFggkRb11c>
 - 4 Рішення Конституційного Суду України від 15.10.2008 №23-рп/2008 у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положення пункту 6 частини першої статті 106 Конституції України (справа про проголошення Президентом України всеукраїнського референдуму за народною ініціативою): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v023p710-08>
 - 5 Рішення Конституційного Суду України від 27.11.2008 №26-рп/2008 у справі за конституційним поданням Кабінету Міністрів України про офіційне тлумачення положення частини другої статті 95 Конституції України та словосполучення «збалансованість бюджету», використаного в частині третій цієї статті (справа про збалансованість бюджету): [Електроний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v026p710-08>
 - 5 Рішення Конституційного Суду України від 26.02.2009 №6-рп/2009 у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положення пункту 18 частини першої статті 85 Конституції України: [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-09>
 - 5 Рішення Конституційного Суду України від 16.04.2009 №7-рп/2009 у справі за конституційним поданням Харківської міської ради щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 19, статті 144 Конституції України, статті 25, частини чотирнадцятої статті 46, частин першої, десятої статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (справа про скасування актів органів місцевого самоврядування): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-09>
 - 5 Рішення Конституційного Суду України від 28.04.2009 №8-рп/2009 у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положення частини восьмої статті 83 Конституції України у системному зв'язку з положеннями частин шостої, сьомої статті 83, пункту 9 частини першої статті 106, частин третьої, четвертої статті 114 Конституції України: [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-09>
 - 5 Рішення Конституційного Суду України від 30.09.2009 № 23-рп/2009 у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу): [Електроний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v023p710-09>
 - 5 Рішення Конституційного Суду України від 11.03.2010 №7-рп/2010 у справі за конституційними

- поданнями Вищого господарського суду України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 130 Конституції України (справа про фінансове забезпечення діяльності судів): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-10>
- 5 Рішення Конституційного Суду України від 11.03.2010 № 8-рп/2010 у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення термінів «найвищий судовий орган», «вищий судовий орган», «касаційне оскарження», які містяться у статтях 125, 129 Конституції України: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-10>
{Окрема думка судді Маркуш М.А. стосовно Рішення}
{Окрема думка судді Стецюка П.Б. стосовно Рішення}
{Окрема думка судді Шишкіна В.І. стосовно Рішення}
- 5 Рішення Конституційного Суду України від 01.04.2010 № 10-рп/2010 у справі за конституційним поданням Вищого адміністративного суду України щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 143 Конституції України, пунктів «а», «б», «в», «г» статті 12 Земельного кодексу України, пункту 1 частини першої статті 17 Кодексу адміністративного судочинства України: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-10>
- 5 Рішення Конституційного Суду України від 06.04.2010 №11-рп/2010 у справі за конституційним поданням 68 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень частини шостої статті 83 Конституції України, частини четвертої статті 59 Регламенту Верховної Ради України стосовно можливості окремих народних депутатів України брати безпосередню участь у формуванні коаліції депутатських фракцій у Верховній Раді України: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-10>
{Окрема думка судді Стецюка П.Б. стосовно Рішення}
{Окрема думка судді Шишкіна В.І. стосовно Рішення}
{Окрема думка судді Домбровського І.П. стосовно Рішення}
- 5 Закон України від 1 лютого 2011 р. № 2952-VI «Про внесення змін до Конституції України щодо проведення чергових виборів народних депутатів України, Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів»: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2952-17>
- 6 Рішення Конституційного Суду України від 20.10.2011 № 12-рп/2011 у справі за конституційним поданням Служби безпеки України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 62 Конституції України: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-11>
- 6 Рішення Конституційного Суду України від 08.12.2011 № 16-рп/2011 у справі за конституційним зверненням товариства з обмеженою відповідальністю «Пріма-Сервіс» ЛТД щодо офіційного тлумачення положення пункту 7 частини третьої статті 129 Конституції України та за конституційним поданням 54 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень частини шостої статті 12, частини першої статті 41 Кодексу адміністративного судочинства України, частини другої статті 197 Цивільного процесуального кодексу України, а також частини восьмої статті 81-1 Господарського процесуального кодексу України (справа про фіксування судового процесу технічними засобами): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v016p710-11>
- 6 Рішення Конституційного Суду України від 14.12.2011 №19-рп/2011 у справі за конституційним зверненням громадянина Осетрова Сергія Володимировича щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 55 Конституції України, частини другої статті 2, пункту 2 частини третьої статті 17 Кодексу адміністративного судочинства України, частини третьої статті 110, частини другої статті 236 Кримінально-процесуального кодексу України та конституційним поданням Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ щодо офіційного тлумачення положень статей 97, 110, 234, 236 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 3, 4, 17 Кодексу адміністративного судочинства України в аспекті статті 55 Конституції України (справа про оскарження бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо заяв про злочини): [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-11>
- 6 Рішення Конституційного Суду України від 20.01.2012 №2-рп/2012 у справі за конституційним поданням Жашківської районної ради Черкаської області щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 32, частин другої, третьої статті 34 Конституції України: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12>
- 6 Рішення Конституційного Суду України від 25.01.2012 №3-рп/2012 у справі за конституційним поданням правління Пенсійного фонду України щодо офіційного тлумачення положень статті 1, частин першої, другої, третьої статті 95, частини другої статті 96, пунктів 2, 3, 6 статті 116, частини другої статті 124, частини першої статті 129 Конституції України, пункту 5 частини першої статті 4

- Бюджетного кодексу України, пункту 2 частини першої статті 9 Кодексу адміністративного судочинства України в системному зв'язку з окремими положеннями Конституції України: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-12>
- {Окрема думка судді Шишкіна В.І. стосовно Рішення}
- {Окрема думка судді Стецюка П.Б. стосовно Рішення}
- {Окрема думка судді Лилака Д.Д. стосовно Рішення}
- {Окрема думка судді Маркуш М.А. стосовно Рішення}
- 6 Рішення Конституційного Суду України від 12.04.2012 №9-рп/2012 у справі за конституційним зверненням громадянина Трояна Антона Павловича щодо офіційного тлумачення положень статті 24 Конституції України (справа про рівність сторін судового процесу) [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-12/paran2#n2>
- 6 Рішення Конституційного Суду України від 29.05.2013 №2-рп/2013 у справі за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 136, частини третьої статті 141 Конституції України, абзацу першого частини другої статті 14 Закону України „Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів“ [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-13/paran44#n44>
- {Окрема думка судді Стецюка П.Б. стосовно Рішення}
- {Окрема думка судді Бауліна Ю.В. стосовно Рішення}
- {Окрема думка судді Шишкіна В.І. стосовно Рішення}
- {Окрема думка судді Кампа В.М. стосовно Рішення}
- 6 Рішення Конституційного Суду України від 12.06.2013 № 4-рп/2013 у справі за конституційним зверненням громадянина Суботи Артема Анатолійовича щодо офіційного тлумачення положень частини п'ятої статті 127 Конституції України у системному зв'язку з частиною третьою цієї статті, статті 65 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v004p710-13/paran43#n43>
- {Окрема думка судді Шишкіна В.І. стосовно Рішення}
- 6 Закон України від 19 вересня 2013 р. № 586-VII «Про внесення змін до статті 98 Конституції України» [Електронний ресурс] // Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-18#n2>
- 6 Закон України від 21 лютого 2014 р. № 742-VII «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» [Електронний ресурс] // Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-18#n2>
- 7 Рішення Конституційного Суду України від 15.05.2014 № 5-рп/2014 у справі за конституційним поданням 101 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положень частин першої, п'ятої статті 103 Конституції України у системному зв'язку з пунктом 16 розділу XV „Перехідні положення» Конституції України (справа про строк, на який обирається Президент України) [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-14/paran2#n2>
- 7 Рішення Конституційного Суду України від 15 березня 2016 року № 1-рп/2016 у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положення «на наступній черговій сесії Верховної Ради України», яке міститься у статті 155 Конституції України [Електронний ресурс] // Режим доступу № 1-рп/2016 від 15.03.2016}
- 7 Закон України від 2 червня 2016 року № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» [Електронний ресурс] // Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-19#n2>
- 7 Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору): Закон України від 07.02.2019 № 2680-VIII: [Електронний ресурс] // Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-19#n2>

Міжнародно-правові акти (стандарти)

1. Документ Копенгагенської наради Конференції щодо людського виміру НБСС. Міжнародний документ від 29 червня 1990 р.: [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_082
2. Европейская Конвенция по возмещению ущерба жертвам насильственных преступлений (ETS № 116) (м. Страсбург, 24 листопада 1983 р.): [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_319
3. Європейська конвенція про правовий статус дітей, народжених поза шлюбом (м. Страсбург, 15 жовтня 1975 р.). Ратифіковано Законом України № 862-VI від 14 січня 2009 р. «Про ратифікацію Європейської конвенції про правовий статус дітей, народжених поза шлюбом»: [Електронний ресурс]

ресурс] // Режим доступу http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_568

4. НАТО; Північноатлантичний договір НАТО. Міжнародний документ від 04 квітня 1949 р. : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/950_008
5. ОБСЄ; Документ Копенгагенської наради Конференції щодо людського виміру НБСЄ. Міжнародний документ від 29 червня 1990 р. : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_082
6. ООН ; Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин (*Резолюція 47/135 Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1992 р.*) : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_318
7. ООН ; Декларація щодо неприпустимості втручання у внутрішні справи держав, про захист їх незалежності та суверенітету (*Резолюція 2131 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1965 р.*) : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_818
6. ООН ; Загальна декларація прав людини. Міжнародний документ від 10 грудня 1948 р. : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
8. ООН; Бангалорські принципи поведінки суддів. Міжнародний документ від 19 травня 2006 р.. Схвалено Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 27.07.2006 № 2006/23 : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_j67
9. ООН; Декларація про недопустимість втручання у внутрішні справи держав, про обмеження їх незалежності та суверенітету. Міжнародний документ від 21 грудня 1965 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_818 {*Прийнята 21 грудня 1965 р. Резолюцією 2131 (XX) на 20-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН*}
10. ООН; Декларація про територіальний притулок. Документ ООН від 14 грудня 1967 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_316 {*Прийнята резолюцією 2312 (XXII) Генеральної Асамблеї від 14 грудня 1967 р.*}
11. ООН; Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі. Документ ООН від 01 серпня 1975 р. : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_055
12. ООН; Конвенція про статус біженців. Документ ООН від 28 липня 1951 р. : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_011
(*Законом України від 10 січня 2002 № 2942-III Україна приєдналась до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців*)
{*Статус Конвенції про статус біженців: [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_i38*}
13. ООН; Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Документ ООН А/RES/2200 А (XXI) від 16 грудня 1966 р. : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043
(*Міжнародний пакт про громадянські і політичні права ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19 жовтня 1973*)
14. ООН; Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Документ ООН А/RES/2200 А (XXI) від 16 грудня 1966 р.: [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042
{*Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII від 19 жовтня 1973 р.*}
15. ООН; Основні принципи незалежності судових органів. Міжнародний документ від 13 грудня 1985 р.: [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_201
16. ООН; Протокол щодо статусу біженців. Документ ООН від 16 грудня 1966 р.: [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_363
{*Законом України від 10 січня 2002 р. № 2942-III Україна приєдналась до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців*}
- {*Статус Протоколу щодо статусу біженців ООН: [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_j44*}
17. ООН; Хартія економічних прав та обов'язків держав. Резолюція 3281 (XXIX) від 12 грудня 1974 р. : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_077
4. Рада Європи; Європейська хартія місцевого самоврядування. (*м. Страсбург, 15 жовтня 1985 р.*) : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036
18. Рада Європи; Європейська Хартія регіональних мов або мов меншин. (*м. Страсбург, 05 листопада 1992 р.*) [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_014
{*Хартію ратифіковано із зобов'язаннями Законом України № 1350-XIV від 24.12.1999. Закон*}

втрапив чинність як такий, що є неконституційним, на підставі Рішення Конституційного суду № 9-рп/2000 від 12.07.2000}. {Хартію ратифіковано Законом № 802-IV від 15.05.2003}

19. Рада Європи; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Міжнародний документ від 04 листопада 1950 р. : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
20. Рада Європи; Рамкова конвенція про захист національних меншин. Міжнародний документ від 01 лютого 1995 р. : [Електронний ресурс] // Режим доступу http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_055

Парламентські декларації

1. Декларація про державний суверенітет України (16.07.1990 р.) : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/55-12>
2. Декларація прав національностей України (01.11.1991 р.) : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1771-12>

Закони України

1. Конституція Автономної Республіки Крим : Прийнята на другій сесії Верховної Ради Автономної Республіки Крим 21.10.1998 № 239к-2/98: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/krym/show/rb239k002-98>
2. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 № 396-IX
3. Окрема думка судді Конституційного Суду України Литвинова О.М. стосовно Ухвали Великої палати Конституційного Суду України про закриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням Президента України П. Порошенка щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про позбавлення В. Януковича звання Президента України" Конституційний Суд України (10.12.2019)
4. Окрема думка судді Конституційного Суду України Литвинова О.М. стосовно Ухвали Великої палати Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України "Про підтримку звернення Президента України до Вселенського Патріарха Варфоломія про надання Томосу про автокефалію Православної Церкви в Україні" (07.03.2019)
5. Про Автономну Республіку Крим : Закон України від 17.03.1995 р. : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/95/95-вр>
6. Про альтернативну (невійськову) службу : Закон України від 12.12.1991 № 1975-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1975-12>
7. Про асоціації органів місцевого самоврядування : Закон України від 16.04.2009 № 1275-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1275-17>
8. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
9. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08.07.2011 № 3671-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
10. Про біженців : Закон України від 21.06.2001 № 2557-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2557-14>
11. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим : Закон України від 10.02.1998 № 90/98-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/90/98-%D0%B2%D1%80>
12. Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху: Закон України від 17.12.2019 № 385-IX
13. Про визначення порядку обчислення скликань Верховної Ради України. Закон України від 01.02.2000 № 1420-XIV: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1420-14>
14. Про виключну (морську) економічну зону України : Закон України від 16.05.1995 № 162/95-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/162/95-%D0%B2%D1%80>
15. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII
16. Про відновлення прав осіб, депортованих за національною ознакою : Закон України від 17.04.2014 № 1223-VII : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1223-18>
17. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25.03.1992 № 2232-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>

- 18 Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України : Закон України від 07.03.2002 № 3099-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3099-14>
- 19 Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях": Закон України від 19.06.2018 № 2462-VIII
- 20 Про внесення змін до деяких законів України щодо вітання "Слава Україні! - Героям слава!": Закон України від 04.10.2018 № 2587-VIII
- 21 Про внесення змін до деяких законів України щодо внесення депутатських запитів: Закон України від 17.10.2019 № 206-IX
- 22 Про внесення змін до деяких законів України щодо добровільного приєднання територіальних громад: Закон України від 09.02.2017 № 1851-VIII
- 23 Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання і протидії політичній корупції: Закон України від 19.12.2019 № 410-IX
- 24 Про внесення змін до деяких законів України щодо набуття повноважень сільських, селищних, міських голів: Закон України від 09.02.2017 № 1850-VIII
- 25 Про внесення змін до деяких законів України щодо підлеглості релігійних організацій та процедури державної реєстрації релігійних організацій зі статусом юридичної особи Закон України від 17.01.2019 № 2673-VIII
- 26 Про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціального захисту осіб, які проживають на тимчасово окупованих територіях та у населених пунктах на лінії зіткнення: Закон України від 07.02.2017 № 1838-VIII
- 27 Про внесення змін до деяких законів України щодо статусу старости села, селища: Закон України від 09.02.2017 № 1848-VIII
- 28 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою приведення у відповідність із Законом України "Про внесення змін до статті 80 Конституції України щодо недоторканності народних депутатів України": Закон України від 18.12.2019 № 388-IX
- 29 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України : Закон України від 13.04.2012 № 4652-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4652-17/card2#Card>
- 30 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання військового обов'язку та проходження військової служби: Закон України від 17.10.2019 № 205-IX
- 31 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення особистого голосування народними депутатами України на пленарних засіданнях Верховної Ради України: Закон України від 19.12.2019 № 404-IX
- 32 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прикордонної безпеки держави: Закон України від 27.02.2018 № 2293-VIII
- 33 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності: Закон України від 03.10.2019 № 159-IX
- 34 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання статусу та соціальних гарантій окремим особам із числа учасників антитерористичної операції: Закон України від 04.12.2019 № 329-IX
- 35 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо питання сумісництва працівників патронатної служби Верховної Ради України: Закон України від 03.12.2019 № 319-IX
- 36 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо соціального захисту постраждалих учасників Революції Гідності та деяких інших осіб: Закон України від 22.05.2018 № 2443-VIII
- 37 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації : Закон України від 20.05.2014 № 1275-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1275-18>
- 38 Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури реабілітації жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років: Закон України від 13.03.2018 № 2325-VIII
- 39 Про внесення змін до Закону України "Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб": Закон України від 20.03.2018 № 2357-VIII
- 40 Про внесення змін до Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" щодо спрощення процедури затвердження перспективних планів формування територій громад Автономної Республіки Крим, областей: Закон України від 05.12.2019 № 348-IX
- 41 Про внесення змін до Закону України "Про запобігання корупції" щодо викривачів корупції: Закон України від 17.10.2019 № 198-IX
- 42 Про внесення змін до Закону України "Про статус народного депутата України" та до Регламенту

- Верховної Ради України щодо припинення відшкодування народному депутату України витрат, пов'язаних з виконанням депутатських повноважень, у разі пропуску без поважних причин пленарних засідань Верховної Ради України або засідань комітетів Верховної Ради України: Закон України від 16.10.2019 № 196-IX
- 43 Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування: Закон України від 16.10.2019 № 193-IX
 - 44 Про внесення змін до Закону України «Про попереднє ув'язнення» щодо забезпечення безперешкодного доступу представників Міжнародного Комітету Червоного Хреста до осіб, взятих під варту: Закон України від 12.12.2019 № 372-IX
 - 45 Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)Закон України від 07.02.2019 № 2680-VIII
 - 46 Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)»Закон України від 07.02.2019 № 2680-VIII
 - 47 Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо вдосконалення електронної форми документообігу у Верховній Раді України: Закон України від 16.01.2020 № 469-IX
 - 48 Про внесення змін до розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо відносин, пов'язаних із здійсненням заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 19.06.2018 № 2463-VIII
 - 49 Про внесення змін до статті 20-2 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 03.04.2018 № 2380-VIII
 - 50 Про внесення змін до статті 6-1 Закону України "Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні": Закон України від 12.12.2019 № 370-IX
 - 51 Про внесення зміни до Закону України "Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції" щодо особливостей оформлення документів, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України: Закон України від 12.12.2019 № 371-IX
 - 52 Про внесення зміни до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України восьмого скликанняПостанова Верховної Ради України від 19.04.2018 № 2407-VIII
 - 53 Про внесення зміни до пункту 3 розділу II "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади" щодо визначення розмірів посадових окладів та інших складових оплати праці, грошового забезпечення працівників правоохоронних та інших органів державної влади: Закон України від 20.12.2019 № 422-IX
 - 54 Про внесення зміни до Регламенту Верховної Ради України щодо планування та системності законотворчої діяльності Верховної Ради України: Закон України від 03.10.2019 № 162-IX
 - 55 Про внесення зміни до статті 1 Закону України "Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей": Закон України від 12.12.2019 № 364-IX
 - 56 Про внесення зміни до статті 1 Закону України "Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей": Закон України від 04.10.2018 № 2588-VIII
 - 57 Про внесення зміни до статті 12 Закону України "Про свободу совісті та релігійні організації" щодо назви релігійних організацій (об'єднань), які входять до структури (є частиною) релігійної організації (об'єднання), керівний центр (управління) якої знаходиться за межами України в державі, яка законом визнана такою, що здійснила військову агресію проти України та/або тимчасово окупувала частину території України»Закон України від 20.12.2018 № 2662-VIII
 - 58 Про Воєнну доктрину України : Указ Президент України від 24.09.2015 № 555/2015 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/555/2015/paran8#n8>
 - 59 Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей : Закон України від 21.02.2014 № 745-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/745-18>
 - 60 Про географічні назви : Закон України від 31.05.2005 № 2604-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2604-15>
 - 61 Про громадянство України : Закон України від 18.01.2001 № 2235-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
 - 62 Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави : Закон України від 19.06.2003 № 975-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/975-15/print1393827586736643>
 - 63 Про Державний Гімн України. Закон України від 06.03.2003 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/602-15>
 - 64 Про державний кордон України : Закон України від 04.11.1991 № 1777-XII [Електронний ресурс] //

- Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>
- 65 Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22.02.2007 № 698-V [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-16>
- 66 Про державні нагороди України : Закон України від 16.03.2000 № 1549-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1549-14>
- 67 Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03.04.2003 № 661-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/661-15>
- 68 Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України : Закон України від 23.02.2006 № 3475-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3475-15>
- 69 Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19/paran2#n2>
- 70 Про Державну спеціальну службу транспорту : Закон України від 05.02.2004 № 1449-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1449-15>
- 71 Про дипломатичну службу: Закон України від 07.06.2018 № 2449-VIII «
- 72 Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20.11.2012 № 5492-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5492-17>
- 73 Про жертви нацистських переслідувань: Закон України від 23.03.2000 № 1584-III : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1584-14>
- 74 Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України від 23.12.1993 № 3782-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
- 75 Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1207-18>
- 76 Про забезпечення функціонування української мови як державної Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII
- 77 Про загальну структуру і чисельність Служби безпеки України : Закон України від 20.10.2005 № 3014-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3014-15>
- 78 Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
- 79 Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX
- 80 Про засади державної мовної політики : Закон України від 03.07.2012 № 5029-VI {*Про втрату чинності Закону, як такого, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), див. Рішення Конституційного Суду № 2-р/2018 від 28.02.2018*} [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>
Про затвердження Порядку затвердження словників української мови і довідників з українського правопису як загальнообов'язкових довідкових посібників при використанні української мови та офіційного видання таких довідників : Постанова КМУ № 298 від 22.04.2013 р. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/298-2013-%D0%BF>
- 81 Про засади запобігання і протидії корупції : Закон України від 07.04.2011 № 3206-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>
- 82 Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: Закон України від 17.05.2018 № 2427-VIII
- 83 Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Кабінет Міністрів України від 06.08.2014 № 385 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>
- 84 Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів : Наказ Мінфіну України від 06.06.2012 № 687 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1057-12>
- 85 Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим : Закон України від 23.12.1998 № 350-XIV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/350-14>
- 86 Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим. Закон України від 23.12.1998 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/350-14>
- 87 Про затвердження положень про паспорт громадянина України та про паспорт громадянина України для виїзду за кордон : Постанова ВРУ від 26.06.1992 № 2503-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2503-12>

- 88 Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 № 415 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/415-2002-%D0%BF>
- 89 Про затвердження Порядку призупинення бюджетних асигнувань : Наказ Мінфіну України від 15.05.2002 № 319 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0467-02>
- 90 Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні: Закон України від 26.11.2018 № 2630-VIII
- 91 Про захист персональних даних : Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
- 92 Про Збройні Сили України : Закон України від 06.12.1991 № 1934-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>
- 93 Про Звернення Верховної Ради України до Його Всесвятості Варфоломія, Архієпископа Константинополя і Нового Риму, Вселенського Патріарха щодо надання автокефалії Православній Церкві в Україні Постанова Верховної Ради України від 16.06.2016 № 1422-VIII
- 94 Про звернення громадян. Закон України від 02.10.1996 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр/ed20111231>
- 95 Про звернення до Верховного Суду України про направлення до Конституційного Суду України конституційного подання щодо відповідності Конституції України положень пункту 13 частини другої статті 3, пункту 5 частини сьомої статті 3, підпункту 2 пункту 4 Прикінцевих та перехідних положень, а також частин третьої, дев'ятої, десятої статті 3 у частині притягнення до юридичної відповідальності суддів та застосування до них заборони, передбаченої частиною четвертою статті 1 Закону України від 16 вересня 2014 року № 1682-VII «Про очищення влади» : Постанова Пленум Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17.10.2014 № 12 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0012740-14>
- 96 Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13.07.2000 № 1908-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1908-14>
- 97 Про імміграцію : Закон України від 07.06.2001 № 2491-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2491-14>
- 98 Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
Про затвердження Типового положення про структурний підрозділ місцевої державної адміністрації : Кабінет Міністрів України від 26.09.2012 № 887 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/887-2012-%D0%BF>
Про затвердження Положення про Секретаріат Кабінету Міністрів України : Кабінет Міністрів України від 12.08.2009 № 850 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/850-2009-%D0%BF>
Про затвердження Типового регламенту місцевої державної адміністрації : Кабінет Міністрів України від 11.12.1999 № 2263 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2263-99-%D0%BF>
- 99 Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 04.04.1995 № 116/95-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%D0%B2%D1%80>
- 10 Про Конституційний Суд України : Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2136-19/page>
- 10 Про контррозвідальну діяльність : Закон України від 26.12.2002 № 374-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/374-15>
- 10 Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>
- 10 Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
- 10 Про місцеві вибори : Закон України від 14.07.2015 № 595-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/595-19/page>
- 10 Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
- 10 Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 № 3543-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3543-12>
- 10 Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
- 10 Про національні меншини в Україні : Закон України від 25.06.1992 № 2494-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>

- 10 Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII
- 11 Про Національну гвардію України : Закон України від 03.2014 № 876-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/876-18>
- 11 Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/580-19?test=YXDMfiXTp5GRXGpcZiSpOQQzHI4Sws80msh8Ie6>
- 11 Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення. Закон України від 23.09.1997 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/538/97-вр>
- 11 Про Національну систему конфіденційного зв'язку : Закон України від 10.01.2002 № 2919-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2919-14>
- 11 Про об'єднання громадян : Закон України від 16.06.1992 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2460-12>
- 11 Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 № 1932-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1932-12>
- 11 Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>
- 11 Про органи реєстрації актів громадянського стану : Закон України від 24.12.1993 № 3807-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3807-12>
- 11 Про органи самоорганізації населення. Закон України від 11.07.2001 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>
- 11 Про організаційно-правові основи боротьби : з організованою злочинністю : Закон України від 30.06.1993 № 3341-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>
- 12 Про організацію і порядок діяльності Верховної Ради України. Закон України від 04.09.2008 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/374-17>
- 12 Про основи національної безпеки України : Закон України від 19.06.2003 № 964-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
- 12 Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2163-19>
- 12 Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 18.01.2018 № 2268-VIII
- 12 Про особливості користування Андріївською церквою Національного заповідника "Софія Київська": Закон України від 18.10.2018 № 2598-VIII
- 12 Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 № 2402-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
- 12 Про очищення влади : Закон України від 16.09.2014 № 1682-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>
- 12 Про паспорти бюджетних програм : Наказ Мінфіну України від 29.12.2002 № 1098 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03>
- 12 Про пенсійне забезпечення : Закон України від 05.11.1991 № 1788-XII <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1788-12>
- 12 Про підтримку звернення Президента України до Вселенського Патріарха Варфоломія про надання Томосу про автокефалію Православної Церкви в Україні»Постанова Верховної Ради України від 19.04.2018 № 2410-VIII
- 13 Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2000 № 1841-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>
- 13 Про політичні партії в Україні. Закон України від 05.04.2001 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
- 13 Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21.01.1994 № 3857-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3857-12>
- 13 Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації : Закон України від 23.09.1997 № 539/97-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80>
- 13 Про порядок денний восьмої сесії Верховної Ради України восьмого скликання»Постанова Верховної Ради України № 2351-VIII Редакція від 13.07.2018, 2.85 Мб (13 редакцій)
- 13 Про порядок обчислення скликань представницьких органів місцевого самоврядування (рад). Закон України від 24.06.2004 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1866-15>
- 13 Про поштовий зв'язок : Закон України від 04.10.2001 № 2759-III [Електронний ресурс] // Режим

- доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2759-14>
- 13 Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
 - 13 Про правовий статус закордонних українців. Закон України від 04.03.2004 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1582-15>
 - 13 Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
 - 14 Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства. Закон України від 04.02.1994 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3929-12>
 - 14 Про правовий статус осіб, зниклих безвісти: Закон України від 12.07.2018 № 2505-VIII
 - 14 Про правонаступництво України : Закон України від 12.09.1991 № 1543-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1543-12>
 - 14 Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим : Закон України від 02.03.2000 № 1524-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1524-14>
 - 14 Про приєднання України до Конвенції про статус біженців та Протоколу щодо статусу біженців : Закон України від 10.01.2002 № 2942-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2942-14>
 - 14 Про прикордонний контроль : Закон України від 05.11.2009 № 1710-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1710-17>
 - 14 Про прилеглу зону України Закон України від 06.12.2018 № 2641-VII
 - 14 Про природні монополії : Закон України від 20.04.2000 № 1682-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1682-14>
 - 14 Про проголошення незалежності України. Постанова Верховної Ради УРСР від 24.08.1991 р. № 1427: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>
 - 14 Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80>
 - 15 Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування : Закон України від 15.07.1997 № 452/97-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/452/97-%D0%B2%D1%80>
 - 15 Про ратифікацію Протоколів № 15 та № 16 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: Закон України від 05.10.2017 № 2156-VIII
 - 15 Про ратифікацію Протоколу до Угоди з питань, пов'язаних з відновленням прав депортованих осіб, національних меншин і народів : Закон України від 18.02.2004 № 1501-IV <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1501-15>
 - 15 Про ратифікацію Рамкової конвенції Ради Європи про захист національних меншин : Закон України від 09.12.1997 № 703/97-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/703/97-%D0%B2%D1%80>
 - 15 Про ратифікацію Угоди про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції: Закон України від 08.02.2017 № 1839-VIII
 - 15 Про Рахункову палату : Закон України від 11.07.1996 № 315/96-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/315/96-%D0%B2%D1%80>
 - 15 Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
 - 15 Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>
 - 15 Про Рішення Ради асоціації між Україною та ЄС про внесення змін і доповнень до Додатка XXVII до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони Закон України від 06.06.2019 № 2739-VIII
 - 15 Про розвідувальні органи України : Закон України від 22.03.2001 № 2331-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2331-14>
 - 16 Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні : Закон України від 11.12.2003 № 1382-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1382-15>
 - 16 Про свободу совісті та релігійні організації. Закон України від 23.04.1991 : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
 - 16 Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>

- 16 Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07.06.2001 № 2493-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
- 16 Про соціальні послуги» Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII
- 16 Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 № 3551-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3551-12>
- 16 Про статус депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Закон України від 22.12.2006 № 533-V : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/533-16>
- 16 Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11.07.2002 № 93-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93-15>
- 16 Про статус народного депутата України : Закон України від 17.11.1992 № 2790-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
- 16 Про створення необхідних умов для мирного врегулювання ситуації в окремих районах Донецької та Луганської областей: Закон України від 06.10.2017 № 2167-VIII
- 17 Про столицю України - місто-герой Київ : Закон України від 15.01.1999 № 401-XIV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/401-14>
- 17 Про Стратегію національної безпеки України : Указ Президент України від 12.02.2007 № 105/2007 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/105/2007/paran10#n10>
- 17 Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
- 17 Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
- 17 Про Суспільне телебачення і радіомовлення України : Закон України від 17.04.2014 № 1227-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1227-18>
- 17 Про схвалення рішення Президента України про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2018 році для участі у багатонаціональних навчаннях: Закон України від 18.01.2018 № 2270-VIII
- 17 Про театри і театральну справу : Закон України від 31.05.2005 № 2605-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2605-15>
- 17 Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України: Закон України від 19.12.2019 № 400-IX
- 17 Про транскордонне співробітництво. Закон України від 24.06.2004 № 1861-IV: [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1861-15>
- 17 Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80>
- 18 Про усунення негативних наслідків та недопущення переслідування та покарання осіб з приводу подій, які мали місце під час проведення мирних зібрань {Закон втратив чинність на підставі Закону № 743-VII від 21.02.2014, ВВР, 2014, № 12, ст. 186} [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/712-18>
- 18 Про утворення Вищого антикорупційного суду: Закон України від 21.06.2018 № 2470-VIII
- 18 Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22.06.2000 № 1835-III [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1835-14>
- 18 Про фахову передвищу освітуЗакон України від 06.06.2019 № 2745-VIII
- 18 Про функціонування єдиної транспортної системи України в особливий період : Закон України від 20.10.1998 № 194-XIV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/194-14>
- 18 Про Центральну виборчу комісію : Закон України від 30.06.2004 № 1932-IV [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1932-15>
Про затвердження Регламенту Центральної виборчої комісії : Постанова ЦВК від 26.04.2005 № 72 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0072359-05>
Про вибори народних депутатів України : Закон України від 17.11.2011 № 4061-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>
- 18 Програма інтеграції України до Європейського Союзу : Програма від 14.09.2000 [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0001100-00>
{Програму схвалено Указом Президента №1072/2000 від 14.09.2000 }
- 18 Регламент Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Постанова Верховної Ради АРК від 30.06.1998 № 109р-II : [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/krym/show/rb109p002-98/print1321886877153951>
- 18 Ухвала Великої палати Конституційного Суду України про відмову у відкритті конституційного

провадження у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України „Про підтримку звернення Президента України до Вселенського Патріарха Варфоломія про надання Томосу про автокефалію Православної Церкви в Україні" від 07.03.2019 № 8-у/2019

- 18 Ухвала Великої палати Конституційного Суду України про подовження строку постановлення колегіями суддів Конституційного Суду України ухвал про відкриття або про відмову у відкритті конституційних проваджень у справах за конституційним поданням та конституційними скаргами від 20.12.2018 № 76-у/2018